

Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii

Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii

RAPORT WOJEWÓDZKI

Monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii na terenie województwa lubelskiego w roku 2018

Materiały zebrała i opracowała:

dr Justyna Syroka

Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii

Lublin, 2019

SPIS TREŚCI		Strona
I.	WPROWADZENIE	1
II.	OPIS SYTUACJI, EPIDEMIOLOGIA, CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA NARKOMANII NA TERENIE WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO	4
1.	Używanie narkotyków	4
2.	Narkomania. Problemowe używanie narkotyków oraz konsekwencje zdrowotne i społeczne	7
3.	Postawy wobec narkotyków i narkomanii	14
4.	Dostępność narkotyków	14
III.	OPIS I OCENA POSIADANYCH ZASOBÓW ORAZ DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM	16
1.	Polityka narkotykowa	16
2.	Ograniczanie popytu	19
2.1.	Profilaktyka	19
2.2.	Leczenie i rehabilitacja	24
2.3.	Readaptacja społeczna	26
2.4.	Ograniczanie szkód zdrowotnych	28
3.	Ograniczanie podaży	28
IV.	WNIOSKI I REKOMENDACJE	33
V.	STRESZCZENIE	35
VI.	BIBLIOGRAFIA	36
VII.	ZAŁĄCZNIKI	38

I. WPROWADZENIE

Województwo lubelskie położone jest we wschodniej części Polski. Wschodnia granica województwa jest jednocześnie granicą państwową z Białorusią i Ukrainą. Województwo lubelskie graniczy z województwami: mazowieckim, podlaskim, świętokrzyskim i podkarpackim. Łączna długość granic województwa wynosi 1 196 km, w tym długość granicy międzypaństwowej wynosi 466 km. Odcinek ten w całości jest zarazem częścią zewnętrzną granicy celnej Unii Europejskiej (UE).

Pod względem obszaru woj. lubelskie jest trzecim co do wielkości regionem w kraju, po woj. mazowieckim i wielkopolskim (US w Lublinie, 2019). Jego obszar wynosi 25 122 km², co stanowi 8% powierzchni kraju. Strukturę administracyjną województwa tworzą:

- na poziomie powiatowym 20 powiatów ziemskich i 4 miasta na prawach powiatu (tzw. powiaty grodzkie) tj. Lublin, Biała Podlaska, Chełm i Zamość,
- na poziomie gminnym w skład województwa wchodzi: 213 gmin, w tym 20 gmin miejskich, 27 miejsko-wiejskich i 166 wiejskich.

W województwie jest 47 miast, 4 042 miejscowości wiejskich i 3 736 sołectw. Według danych szacunkowych w dniu 31 grudnia 2018 roku w woj. lubelskim mieszkało 2 117,6 tys. osób. W porównaniu z 2017 rokiem liczba ludności zmalała o 8,7 tys. W 2018 r. populacja województwa stanowiła 5,5% ogółu ludności Polski. Średnia gęstość zaludnienia w woj. lubelskim była niższa niż w kraju i wyniosła 84 osób na km² wobec 123 w kraju. W miastach na 1 km² przypadało 966, a na wsi 47 osób. Woj. lubelskie odznacza się niższym niż średnia w kraju poziomem urbanizacji. W 47 miastach zamieszkiwało 46,5% ogółu ludności, podczas gdy przeciętnie w Polsce ludność miast stanowiła 60,1% ogółu populacji. Największym miastem pod względem liczby ludności był Lublin, w którym mieszkało 339,7 tys. osób. Mieszkańcy Lublina stanowili 34,4% ludności miast i 16,0% ogółu ludności województwa. W stosunku do poprzedniego roku liczba mieszkańców Lublina zmalała o 0,05% (0,2 tys.).

W woj. lubelskim w 2018 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów ukształtowała się na poziomie wyższym niż rok wcześniej. Na kierunek zmian zachodzących w całej populacji emerytów i rencistów miała wpływ przede wszystkim rosnąca zbiorowość osób pobierających świadczenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS). W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą

dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez ZUS, niż wypłacane rolnikom indywidualnym

Województwo lubelskie należy do regionów o najniższym poziomie uprzemysłowienia. Lubelszczyzna jest regionem typowo rolniczym, o czym świadczy duża powierzchnia użytków rolnych oraz najwyższy w Polsce udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej. W 2018 r. użytki rolne stanowiły 70,5%, grunty leśne oraz zadrzewione 23,7%, grunty pod wodą 0,8%, grunty zabudowane i zurbanizowane 3,9%.

W 2018 r. w województwie lubelskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, wystąpił wzrost produkcji sprzedanej przemysłu. Zanotowano również wzrost wydajności pracy i przeciętnego zatrudnienia w przemyśle. W 2018 r. zanotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa w stosunku do roku 2017. Wyższa niż rok wcześniej była także wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. W omawianym okresie odnotowano także zwiększenie wydajności pracy i przeciętnego zatrudnienia w budownictwie.

W 2018 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym ukształtowało się na wyższym poziomie od notowanego rok wcześniej. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2018 r. w województwie lubelskim ukształtowało się na poziomie wyższym niż rok wcześniej. W porównaniu z 2017 r. zwiększyło się również średnie wynagrodzenie za godzinę pracy.

Dane US w Lublinie (luty, 2019), wskazują że w 2018 r. w urzędach pracy woj. lubelskiego zarejestrowanych było 74,4 tys. bezrobotnych, którzy stanowili 7,7% wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w Polsce. W stosunku do 2017 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się w woj. lubelskim o 8,3%, a w kraju o 10,4%. W 2018 ponownie zaobserwowano poprawę sytuacji na rynku pracy. Kobiety stanowiły 51,9% wszystkich bezrobotnych w województwie. Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi w 2018 r. wyniosła 40,8 tys. osób (mniej o 8,3% w porównaniu z 2017 r.), z tego 52,6%, tj. 21,4tys. stanowiły kobiety (przed rokiem 26,3 tys. osób). Udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi wyniósł 54,7% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych i był niższy o 8,3% niż rok wcześniej, natomiast w kraju udział ten wyniósł 46,2%. Wskaźnik płynności rynku pracy, wyniósł w analizowanym okresie 50,9% i był o 1,2 p. proc. wyższy od wskaźnika zanotowanego w 2017 r. W końcu grudnia 2018 r. stopa bezrobocia w województwie lubelskim wyniosła 8,0% i była niższa o 0,8% niż przed rokiem. W Polsce stopa bezrobocia spadła o 0,8 p. proc. w stosunku do grudnia 2017 r. i wyniosła 65,8%. W rankingu województw lubelskie, pod względem wysokości stopy bezrobocia, plasowało się na 12 miejscu. W kraju najniższy poziom bezrobocia odnotowano w województwach:

Monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii na terenie województwa lubelskiego wielkopolskim (3,1%) oraz w śląskim (4,3%), a najwyższy w województwach: warmińsko-mazurskim (10,4%), kujawsko-pomorskim (10,0%) i podkarpackim (8,8%). W ujęciu rocznym zanotowano zmniejszenie liczby ofert zatrudnienia, którymi dysponowały urzędy pracy o 13,5%. Osoby pozostające bez pracy dłużej niż 1 rok nadal stanowiły znaczną część bezrobotnych zarejestrowanych, a odsetek tych osób był większy od notowanego przed rokiem o 0,59%.

Przez lata potencjał woj. lubelskiego stanowił kapitał w postaci silnego ośrodka akademickiego. Na początku roku akademickiego 2017/2018 (US w Lublinie, sierpień 2019) w 8 publicznych i 9 niepublicznych szkołach wyższych mających siedzibę na terenie woj. lubelskiego kształciło się 68,8 tys. studentów. W porównaniu do ubiegłego roku akademickiego liczba studentów ogółem zmalała o 3,8% i jest to kolejny od 2011 rok, w którym odnotowuje się spadek. W dalszym ciągu lubelskie uczelnie cieszą się zainteresowaniem wśród cudzoziemców. Na początku roku akademickiego 2017/2018 w 17 uczelniach województwa lubelskiego kształciło się prawie 7,0 tys. cudzoziemców, tyle samo co w ubiegłym roku akademickim. Udział obcokrajowców w ogólnej liczbie studiujących wyniósł 10,1% wobec 9,79% w roku akademickim 2016/2017.

Opisane powyżej zjawiska społeczno - demograficzne mają wpływ na sytuację związaną z kształtowaniem się postaw społecznych jak też działań instytucjonalnych związanych z problematyką narkotykową.

Diagnoza województwa lubelskiego w zakresie monitorowania sytuacji związanej z narkomanią powstała na podstawie:

1. Raportu z wykonania Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018 przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie (ROPS w Lublinie, 2018).
2. Danych przesłanych przez realizatorów Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2016-2020 oraz Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS na lata 2017-2021.
3. Wyników badań z 2011 i 2015, prowadzonych zgodnie z Europejskim Programem Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD (ang. European School Project on Alcohol and Drugs). (Dąbrowska K., Sierosławski J., 2015).
4. Diagnozy używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież w województwie lubelskim przygotowanej przez firmę ASM – Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o. o. z siedzibą w Kutnie, 2013; (ASM, 2013).

II. OPIS SYTUACJI, EPIDEMIOLOGIA, CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA NARKOMANII NA TERENIE WOJEWÓDZTWA

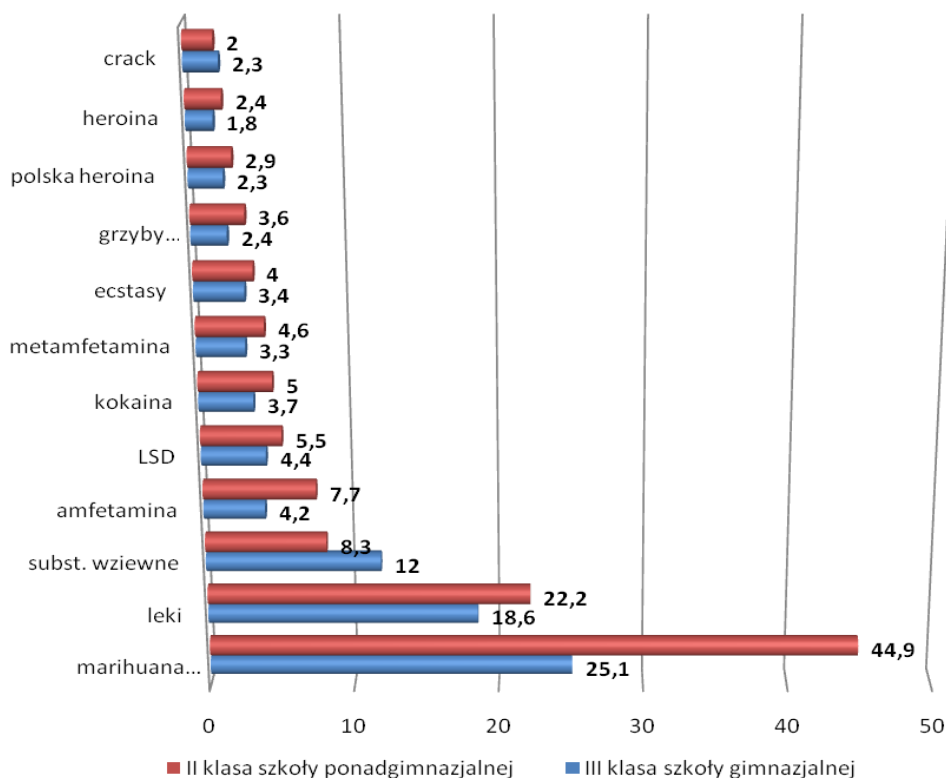
1. Używanie narkotyków

Dane dotyczące rozpowszechniania używania substancji psychoaktywnych pochodzą z raportu ESPAD za 2015 r., (Dąbrowska K., Sierosławski J., 2015). Przyjmując opis z ww. badania do substancji psychoaktywnych zaliczać będziemy zarówno substancje legalne jak leki przeciwbólowe, nasenne czy substancje wziewne oraz substancje nielegalne. Pod pojęciem substancji nielegalnych rozumiemy tu substancje, których produkcja i obrót nimi są czynami zabronionymi przez prawo, tj. narkotyki i dopalacze.

Wyniki badania ESPAD 2015 pokazały, że większość badanych nigdy nie sięgała po substancje nielegalne. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby sięgające po marihuanę i haszysz. Do ich używania przynajmniej raz w życiu przyznało się w 2015 r. 25,1% młodzieży w wieku 15-16 lat i 45% 17-18-latków. W obu powyższych przypadkach odnotowano wzrost liczby młodzieży przyznającej się do używania przynajmniej raz w życiu w porównaniu do wyników z 2011 r. Pod względem częstości używania substancji nielegalnych na drugim miejscu jest amfetamina. W tym przypadku, jak też w zakresie pozostałych rodzajów narkotyków nie odnotowano zdecydowanych różnic pomiędzy pomiarami z 2011 r. Dane dotyczące uczniów, którzy przynajmniej raz użyli poszczególnych narkotyków przedstawia wykres 1.

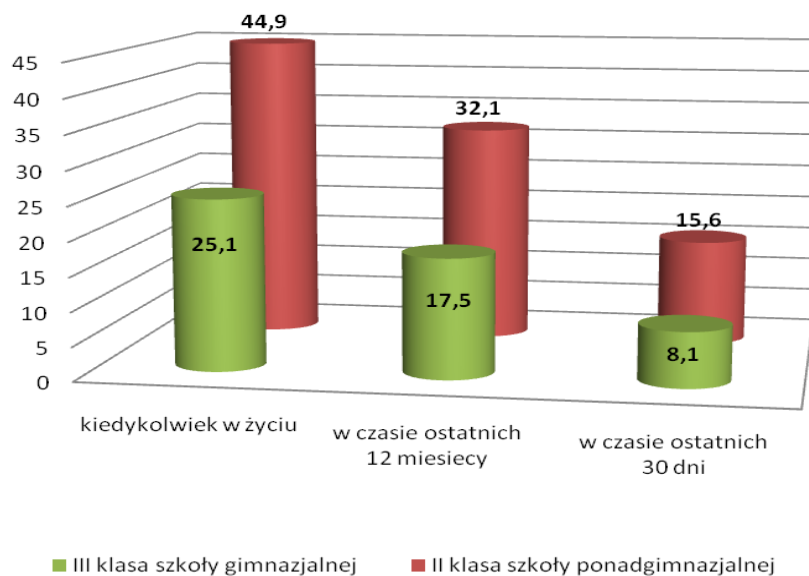
Mimo odnotowanego wzrostu używania przetworów konopi stwierdza się, że powszechne zainteresowanie problemem jest stosunkowo niewielkie. Statystyki zawiązują hermetyczne grupy starszej młodzieży, które zażywają ten narkotyk bardzo często (ASM, 2013). Z tego powodu ważne jest, aby koncentrować działania naprawcze na realizacji specjalistycznych programów z zakresu profilaktyki selektywnej np. programy wczesnej interwencji.

Trendy w woj. lubelskim pokrywają się z trendami obserwowanymi w Polsce. Niewielkie różnice odnotować warto w wypadku substancji wziewnych, leków używanych bez przepisu lekarza i alkoholu używanego wraz z lekami są one o 1% wyższe niż w Polsce. Natomiast w przypadku heroiny, polskiej heroiny, grzybów halucynogennych, GHB, narkotyków wstrzykiwanych, sterydów wyniki dla woj. lubelskiego są niższe w porównaniu do wyników w kraju o około 1-2%. Dotyczy to przede wszystkim grupy młodszej, w starszej grupie wiekowej różnice się zacierają.

Wykres 1. Używanie narkotyków chociaż raz w życiu (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ESPAD 2015

Używanie marihuany i haszyszu przez młodzież przedstawia wykres 2. Dane zawarte w poniższym wykresie pokazują, że marihuany lub haszyszu używało w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem 17,5% uczniów z młodszego grupy i 32,1% - ze starszej. Substancje wziewne aktualnie używało 5,3% gimnazjalistów. Odsetki uczniów z tej grupy wiekowej używającej amfetaminy, metamfetaminy i kokainy ukształtowały się na zbliżonym do siebie poziomie (2,8%; 2,8%; 2,6%). W grupie starszej na drugim miejscu znalazła się amfetamina z rozpowszechnieniem na poziomie 4,9%, a na trzecim substancje wziewne – 3,7%. Wśród uczniów klas trzecich gimnazjów – 8,2% i 15,6% wśród uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych użyło marihuany lub haszyszu co najmniej raz w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Analogiczne odsetki dla substancji wziewnych wynoszą – 2,6% u gimnazjalistów oraz 2,3% u uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Wykres 2. Udział procentowy młodzieży używającej marihuany lub haszyszu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ESPAD 2015

Dane z badania ESPAD pokazują, że rozpowszechnienie podejmowania prób z substancjami psychoaktywnymi zależy od płci. Związek między używaniem substancji a płcią występuje na obu poziomach nauczania. Chłopcy częściej deklarują próby używania substancji psychoaktywnych poza lekami uspokajającymi i nasennymi oraz lekami przeciwbólowymi używanymi w celu odurzenia się. Eksperymentowanie z tymi grupami leków bardziej rozpowszechnione jest wśród dziewcząt. Dziewczęta częściej sięgają również po alkohol w połączeniu z lekami.

Określenie skali używania substancji psychoaktywnych w otoczeniu badanych dostarcza uzupełniającego wskaźnika rozpowszechnienia używania tych środków przez młodzież. W klasach młodszych 52,5% młodych ludzi przyjaźni się z osobami palącymi konopie, w klasach starszych – 68,7%. Zdecydowanie rzadziej badani mają do czynienia z osobami używającymi innych substancji. Zarówno w klasach młodszych jak i starszych przeważająca większość badanych twierdzi, że nikt z przyjaciół nie używa tych środków. Zgodnie z oczekiwaniami rozpowszechnienie używania poszczególnych substancji psychoaktywnych innych niż alkohol w otoczeniu respondentów nie jest jednakowe (tabela 1).

Relatywnie najczęściej spotykamy tu leki uspokajające i nasenne przyjmowane bez przepisu lekarza. Do posiadania wśród przyjaciół osób przyjmujących takie leki w ten sposób

Monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii na terenie województwa lubelskiego przyznało się 19,4% badanych w młodszej grupie i 21,3% starszych uczniów. Jeżeli uczniowie posiadają wśród przyjaciół osoby zażywające ekstazy lub środki wziewne, to jest to zwykle nie więcej niż kilka osób.

Tabela 1. Ocena rozpowszechnienia używania substancji wśród przyjaciół

Poziom klasy		Nikt	Kilka osób	Sporo	Większość	Wszyscy
III klasy gimnazjum	pali marihuanę lub haszysz	47,5	38,9	8,4	3,9	1,3
	bierze środki uspokajające lub nasenne (bez przepisu lekarza)	80,6	15,3	1,4	1,8	0,9
	bierze ecstasy	84,2	12,5	1,5	0,8	1,0
	używa środków wziewnych	83,7	11,4	2,1	1,4	1,5
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	pali marihuanę lub haszysz	31,3	44,7	17,5	5,0	1,5
	bierze środki uspokajające lub nasenne (bez przepisu lekarza)	78,7	16,5	2,8	0,8	1,1
	bierze ecstasy	83,5	12,2	2,8	0,5	1,0
	używa środków wziewnych	88,2	8,9	1,6	0,4	0,9

Źródło: dane z badania ESPAD, 2015

2. Narkomania. Problemowe używanie narkotyków oraz konsekwencje zdrowotne i społeczne.

W niniejszym opracowaniu korzystamy z krajowej definicji problemowych użytkowników narkotyków, (za: Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii (KBPN) <http://www.kbpn.gov.pl/portals?id=459814>), zgodnie z którą problemowe używanie narkotyków jest rozumiane jako długotrwałe używanie narkotyków (substancji nielegalnych), które powoduje u osoby używającej poważne problemy natury zdrowotnej i społecznej. Krajowa definicja obejmuje problemowych użytkowników zarówno opiatów, jak i amfetaminy, kokainy (choć te przypadki są rejestrowane sporadycznie), a także kanabinoli i innych narkotyków. Polska definicja wydaje się bardziej przystająca do trendów występujących w woj. lubelskim niż definicja używana, np. przez Europejskie Centrum Monitorowania Narkomanii i Narkotyków, koncentrująca się na dożylnym zażywaniu narkotyków lub długotrwałym/regularnym zażywaniu opiatów, kokainy i/lub amfetaminy. Ekstazy i konopie nie są zaliczone do tej kategorii, a jak wynika z badań prowadzonych w naszym województwie to właśnie przetwory konopi stanowią gro problemu zażywania substancji nielegalnych.

Próby oszacowania liczby problemowych użytkowników narkotyków w województwie lubelskim nie są podejmowane po raz pierwszy. Przetwory konopi występują jako najbardziej rozpowszechnione substancje nielegalne co sprawia, że mogły stać się przedmiotem głębszych analiz skierowanych na identyfikację wzoru intensywnego używania. Wyniki badania ESPAD dla województwa lubelskiego w zakresie problemów związanych z intensywnym używaniem przetworów konopi prezentowane są w tabelach 2 i 3.

Tabela 2. Symptomy problemowego używania marihuany- test przesiewowy PUM

Poziom klasy		Lubelskie	Polska
III klasy gimnazjum	Nie pójście lub spóźnienie się do szkoły z powodu marihuany	5,2	5,3
	Częsta potrzeba użycia marihuany	5,1	5,6
	Samodzielny zakup marihuany	9,1	9,6
	Palenie konopi samotnie	6,7	6,7
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nie pójście lub spóźnienie się do szkoły z powodu marihuany	7,2	5,4
	Częsta potrzeba użycia marihuany	6,1	4,8
	Samodzielny zakup marihuany	14,2	13,0
	Palenie konopi samotnie	7,7	7,3

Źródło: dane z badania ESPAD 2015

Najczęściej wskazywanym symptomem problemowego używania w obydwu grupach wiekowych w teście PUM był samodzielny zakup marihuany (9,1%; 14,2%), zaś na drugim miejscu usytuowało się samotne palenie konopi (6,7%; 7,7%). W teście przesiewowym CAST w grupie młodszej wskazywano na raczej częste i bardzo częste występowanie problemów takich jak: bezowocne próby ograniczenia używania oraz palenie przed południem (odpowiednio 1,6% i 1,4%). W grupie starszej wśród najbardziej nasilonych problemów znalazły się: bezowocne próby ograniczenia używania (3,9%), palenie przed południem (3,3%) oraz palenie samotnie (2,7%).

Tabela 3. Symptomy problemowego używania przetworów konopi - test przesiewowy CAST

Poziom klasy		Nigdy	Rzadko	Od czasu do czasu	Raczej często	Bardzo często
III klasy gimnazjum	Palenie przedpołudniem	92,1	4,0	2,5	0,2	1,2
	Palenie samotnie	93,5	4,1	1,9	0,1	0,4
	Problemy z pamięcią po paleniu	95,6	2,2	1,4	0,5	0,2
	Przyjaciele lub krewni mówili żeby ograniczyć używanie	95,9	1,5	1,4	0,6	0,6
	Bezowocne próby ograniczenia używania	95,6	2,0	0,7	0,9	0,7
	Problemy z powodu używania	96,0	2,4	0,8	0,6	0,3
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Palenie przedpołudniem	83,8	9,0	3,9	1,6	1,7
	Palenie samotnie	90,1	4,6	2,6	1,3	1,4
	Problemy z pamięcią po paleniu	88,0	6,7	3,2	0,8	1,3
	Przyjaciele lub krewni mówili żeby ograniczyć używanie	92,1	3,8	1,7	1,0	1,4
	Bezowocne próby ograniczenia używania	90,6	3,5	2,0	1,8	2,1
	Problemy z powodu używania	95,4	2,9	0,9	0,1	0,7

Źródło: dane z badania ESPAD 2015

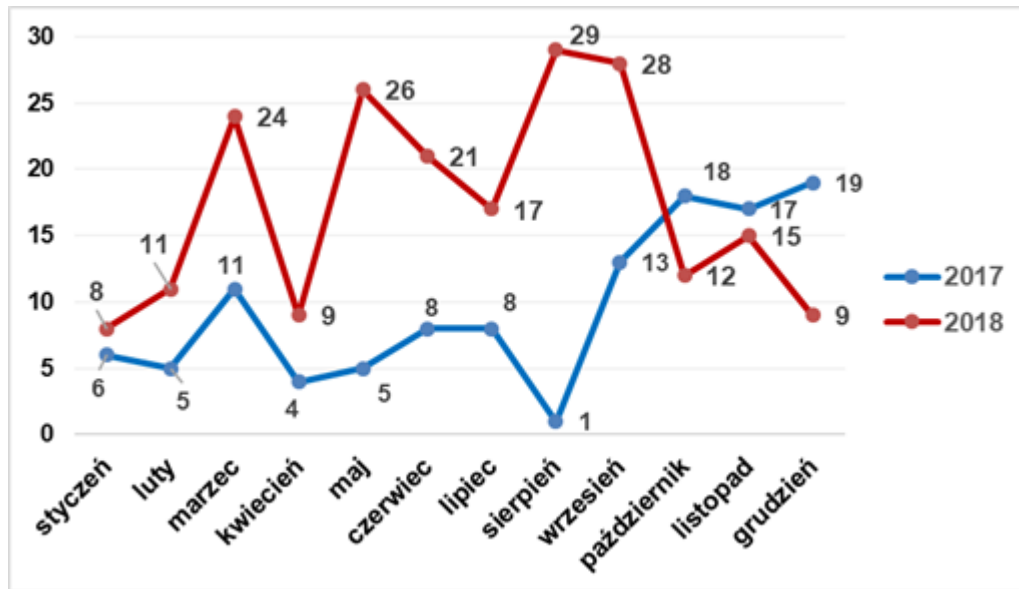
Na podstawie powyższych danych można wysnuć wniosek, że wraz z wiekiem narasta nasilenie doświadczanych w związku z używaniem przetworów konopi problemów. Dane dla województwa lubelskiego potwierdzają tendencje ogólnopolskie.

Epidemiologia przypadków zatruc środków zastępczymi prowadzona jest przez Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny (PIS) oraz jednostki jej podległe tj. Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Lublinie (WSSE w Lublinie) i Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne (PSSE). WSSE w Lublinie uzyskuje dane zbiorcze z terenu województwa lubelskiego, dotyczące zatruc środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi, zbierane za pośrednictwem PSSE w okresach dwutygodniowych. Prowadzona jest także stała współpraca z podmiotami leczniczymi. Z danych zebranych w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Lublinie wynika, iż w 2018 r. na terenie województwa lubelskiego odnotowano 209 przypadków zatruc lub podejrzeń zatruc środkami zastępczymi. Natomiast w 2017 roku odnotowano 115 takich przypadków. Wzrost liczby zgłoszonych przypadków może być spowodowany

Monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii na terenie województwa lubelskiego zwiększającą się każdego roku obecnością na rynku nowych zidentyfikowanych lub jeszcze nie zidentyfikowanych substancji psychoaktywnych, często o ostrej toksyczności.

Poniższy wykres obrazuje opisane wyżej tendencje.

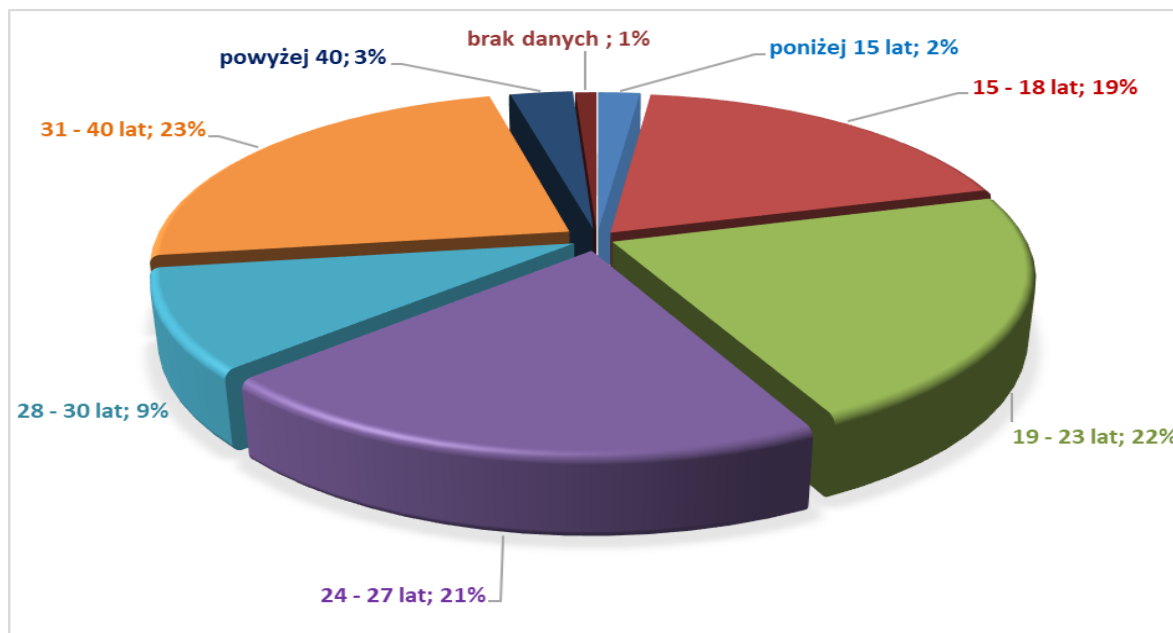
Wykres 3. Liczba zatruc lub podejrzeń zatruc środkami zastępczymi w latach 2017 – 2018

Źródło: Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny w Lublinie

W 2018 roku rozpoznano 180 przypadków zatruc u mężczyzn, natomiast u kobiet – 29 przypadków. Najwięcej osób sięgających po środki zastępcze odnotowano w przedziale wiekowym 19 – 23 lat (46 przypadków) oraz w przedziale wiekowym 31 – 40 lat (49 przypadków). Duży procent w województwie lubelskim stanowiły w 2018 roku także osoby w przedziale wiekowym 24 – 27 lat (43 przypadki). Podobnie było w roku ubiegłym. Oznacza to, że granica wieku przesuwana się w górę co wskazuje na użytkowników, którzy prawdopodobnie wcześniej sięgali lub eksperymentowali z tego typu substancjami. Fakt ten zdaje się również potwierdzać stosunkowo duży procent osób po 30 r.ż. Z drugiej strony pojawiają się nowi, młodzi użytkownicy (wykres 4).

Wykres 4. Procentowy podział przypadków zatruc środkami zastępczymi na grupy wiekowe w 2018 roku.

Źródło: Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny w Lublinie

Poważnym problemem związanym z używaniem substancji psychoaktywnych są zgony z powodu przedawkowania. Dane WSSE wskazują że w 2018 roku na terenie województwa lubelskiego zarejestrowano 11 przypadków zgonów potwierdzonych wynikami badań toksykologiczno – sądowych, w wyniku których zostały zidentyfikowane następujące substancje: N – etyloheksedron, izopropylfenidat, 3-CEC, 4-CMC, 4 - MPHP i MDPHP, 4-MMC-OMe (meksedron), alfa-PHP; alfa-PiHP, fentanył, N-etylopentylon, 4'-chloro- α -PVP.

Dane na ten temat prezentujemy za Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii (KBPN), które opiera się na danych GUS za 2016 r., zgodnie z krajową definicją systemu diagnozy nozologicznej: F11-12, F14-16, F19, X42, X62, Y12, X44, X64, Y14. W roku 2016 w kraju odnotowano 204 zgony z powodu przedawkowania narkotyków, z czego 3 na terenie województwa lubelskiego. W ubiegłych latach było to odpowiednio: 2015 r. – 255/2, 2014 r. - 278/10, 2013 – 247/14, 2012 – 227/5 . Sytuacja poprawia się na przestrzeni ostatnich kilku lat. W załączniku w tabeli 1 zaprezentowano dane ogólnopolskie.

Monitoring sytuacji epidemiologicznej związanej z zapobieganiem zakażeniom HIV i zachorowań na AIDS w 2018 r. prowadziła PIS. W roku 2018 rozpoznano zakażenia HIV u 50 osób. Porównując do ubiegłego roku było to o 30 zakażeń HIV więcej. Najwięcej

nowych przypadków zakażeń HIV wykryto u osób w grupie wiekowej 30-39 lat – 21, następnie w grupie wiekowej 20-29 lat – 11 i 40-49 lat – 10. Podobnie jak w latach ubiegłych przeważały zakażenia mężczyzn – 41 przypadków. Wykryto zakażenie HIV u 9 kobiet, w tym u trzech kobiet w ciąży (brak danych nt. drogi transmisji zakażenia). Wśród osób o znanej drodze transmisji zakażenia w 11 przypadkach był to kontakt homoseksualny, 1 heteroseksualny, brak jest nowych zakażeń wśród iniekcyjnych użytkowników narkotyków. W 37 przypadkach nie podano danych o prawdopodobnej drodze zakażenia.

W 2018 roku rozpoznano 2 zachorowania na AIDS (zapadalność 0,09 na 100 tys.), to tyle samo co w roku ubiegłym. Oba przypadki dotyczą mężczyzn, w wieku 36 i 40 lat. Brak danych nt. drogi transmisji zakażenia. Nie odnotowano nowych zgonów.

Od początku rejestracji (w Polsce rok 1985) do dnia 31.12.2018 r. zgłoszono zakażenia HIV u 656 osób, chorych na AIDS zgłoszono – 101 osób, zgony z powodu AIDS – 38 osób zamieszkałych na terenie województwa lubelskiego.

Podsumowując, w roku 2018 odnotowano wzrost liczby zakażeń w porównaniu do roku ubiegłego. Jednak należy podkreślić, że na przestrzeni lat objętych monitorowaniem w skali kraju lubelskie nadal należy do województw o niskim nasileniu problemu HIV/AIDS. Nowym zjawiskiem, jest wykrycie zakażeń HIV u kobiet w ciąży. Nadal czynnikiem wymagającym monitorowania jest sąsiedztwo Ukrainy, gdzie obserwuje się wysoką dynamikę zakażeń. Wśród nowych zakażeń pojawiły się 2 przypadki określone jako „uchodźcy” nie ma informacji nt. kraju pochodzenia.

W roku 2017 powołano Zarządzeniem Wojewody Lubelskiego Nr 129 z dnia 30 maja Wojewódzki Zespół ds. Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS. W roku 2018 odbyły się 2 spotkania Wojewódzkiego Zespołu. Pierwsze dotyczyło planu działań związanych z powołaniem Wojewódzkiego Zespołu, a na drugim ustalono działania do harmonogramu realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS na rok 2019.

Ponadto przedstawiciel LUW w Lublinie uczestniczył w XXV Konferencji pod hasłem „Człowiek żyjący z HIV w rodzinie i społeczeństwie” organizowanej przez Polską Fundację Pomocy Humanitarnej „Res Humanae” w Warszawie.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej wsparcia udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa

domowego, trudności w integracji cudzoziemców, którzy otrzymali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Z danych przesłanych z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) wynika, że w 2018 r. przyznano świadczenia dla 129 458 osób. w woj. lubelskim. To blisko 50 000 mniej niż w roku 2016. Podobnie jak w latach ubiegłych najczęściej wskazywanymi trudnymi sytuacjami życiowymi, z powodu których w 2018 r. udzielane były świadczenia pomocy społecznej są ubóstwo 70 946 osoby (w 2016 r. – 105 165 osób, w 2015 r. - 120 953 osoby) i bezrobocie 59 359 osób (w 2016 r. 86 825 osób, w 2015 r. - 102 233 osoby). Kolejnymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej są:

- długotrwała choroba – 48 618 osób, (w 2016 r. - 55 502 osoby);
- niepełnosprawność – 42 446 osób (w 2016 r. - 50 369 osób);
- potrzeba ochrony macierzyństwa – 32 109 osób (w 2016 r. - 43 614 osób);
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 30 028 osób (w 2016 r. - 41 318 osób);
- wielodzietność – 24 034 osoby, problem ten nie był monitorowany w poprzednich latach.

Świadczenia udzielane najrzadziej, to odpowiednio:

- sieroctwo – 268 osób, (w 2016 r. - 390 osób);
- narkomania – 286 osób, (w 2015 r. - 265 osoby);
- bezdomność – 1 190 osób, (w 2015 r. - 1 241 osób).
- Przemoc w rodzinie 2 969 osób. Problem ten nie był monitorowany w poprzednich latach.

Wszystkie podane liczby dotyczą osób w rodzinie objętych pomocą.

W województwie lubelskim rodziny z problemem uzależnienia od narkotyków, są jedną z najmniej licznych grupą spośród wszystkich klientów pomocy społecznej. Jednak niepokojący jest fakt, że pomimo ogólnego spadku liczby przyznanych świadczeń i osób objętych pomocą we wszystkich badanych kategoriach, w przypadku narkomanii mamy tendencję wzrostową. Skok jest niewielki, ale symptomatyczny. Zanotowano też duży spadek liczby osób objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu, w 2018 roku było to 8 721 osób, przy 11 009 osób w 2016 i 12 719 osób w 2015 r.

3. Postawy wobec narkotyków i narkomanii

Według badań prowadzonych w województwie lubelskim w 2013 r. (ASM, 2013) większość młodzieży deklaruje negatywną postawę wobec narkotyków i nie jest zainteresowana ich używaniem. Jednak część z nich ma pozytywną bądź obojętną postawę wobec narkotyków. Wyniki badań ankietowych ESPAD 2015 zmieniają ten obraz. Badani częściej za pewne uważali konsekwencje pozytywne. Większość młodzieży używającej narkotyków ma subiektywne poczucie braku problemu. Młodzież jest przekonana że problem narkomanii ich nie dotyczy, ponieważ rzadko sięgają po narkotyki lub nie biorą ich dużo. Lubią używać narkotyków ze względu na dobre samopoczucie po ich użyciu lub ze względu na odczuwanie przyjemności po spożyciu. O wiele mniej osób z tej grupy źle się czuło, bo nie potrafiło odmówić przyjęcia narkotyków, obawiało się kłopotów w związku z używaniem narkotyków, wstydziło się tego czy obiecywało sobie, że już więcej tego nie zrobi.

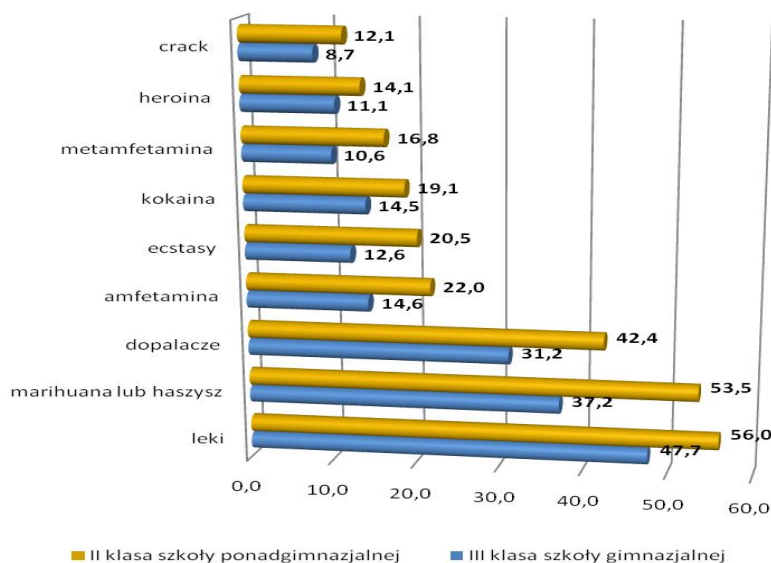
4. Dostępność narkotyków

Stwierdza się, że większość młodzieży nie jest zainteresowana narkotykami. Jednak średnio co piąty młody człowiek deklaruje, że narkotyki są dostępne w jego najbliższym otoczeniu, zaś co trzeci wyraża przekonanie, że z łatwością może dowiedzieć się, gdzie kupić narkotyki i do kogo się zwrócić z prośbą o „załatwienie narkotyków”. Wyniki badania ESPAD przeprowadzonego w 2015 roku wskazują, że 37% uczniów klas III gimnazjum i 53% uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych uważa, że łatwe lub bardzo łatwe byłoby dla nich zdobycie marihuany lub haszyszu, a dla 31% gimnazjalistów i 42% uczniów szkół ponadgimnazjalnych – łatwe byłoby zdobycie dopalaczy. Dane te prezentuje wykres 5.

Co trzeciemu uczniowi udało się również dokonać zakupu narkotyków. Młodzież używająca narkotyków najczęściej uzyskuje je za pośrednictwem znajomych, rzadziej od dilerów czy z podwórka. Co więcej coraz częściej młodzież zdobywa narkotyki, a szczególnie dopalacze, za pośrednictwem Internetu, który gwarantuje łatwy dostęp i anonimowość. Ze względu na dostępność istotnym problemem jest też przyjmowanie leków uspokajających i nasennych, które bez trudu można kupić w aptece, ponieważ z powodów ekonomicznych sprzedawcy nie odmawiają wydania ich klientom (ASM, 2013).

Wykres 5. Ocena dostępności substancji psychoaktywnych – łatwa i bardzo łatwa.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ESPAD 2015

Badanie ESPAD 2015 wskazuje, że najczęściej proponowanym młodzieży środkiem jest bez wątpienia alkohol. Z propozycjami dotyczącymi substancji nielegalnych spotykają się mniej liczne frakcje badanych i stosunkowo najczęściej dotyczą one konopi. Otrzymało je chociaż raz w czasie ostatnich 12 miesięcy 19,6% uczniów z klas młodszych i 33,6% uczniów klas starszych. Odsetki uczniów, którym proponowano amfetaminę wynosiły w przypadku piętnastolatków – 4,4% i siedemnastolatków – 7,6%. Ecstasy oraz leki uspokajające i nasenne, proponowane były podobnym odsetkiem młodzieży z grupy młodszej i starszej (ecstasy i leki ok. 5%). Znow należy zaznaczyć, że wypadku grupy młodszej wyniki są niższe niż te odnotowane w skali kraju. W grupie starszej młodzieży różnice są niewielkie.

Kwestie dostępności to również w dużej mierze możliwość zakupu narkotyków tj. możliwości finansowe, które są zwłaszcza ważne w kontekście dzieci i młodzieży szkolnej. Z danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie (KWP w Lublinie) ceny narkotyków na rynku lubelskim wahają się od 15 do 350 złotych. Po znacznym wzroście cen w 2017 r., ceny w 2018 utrzymały się na tym samym poziomie. Najpopularniejszy narkotyk – marihuanę można kupić w cenie 40 zł/gram. Wśród substancji stymulujących najdroższa jest kokaina – 250-350 zł/gram, metamfetamina – 200-250 zł/gram, amfetamina 30-50 zł/gram. Substancje halucynogenne kosztują: 1 tabletkę ecstasy – 15-35 zł, LSD – ok. 30 zł, grzyby halucynogenne – brak danych. Inne substancje psychoaktywne tzw. „dropsy”, które są

dwuskładnikową mieszanką np. amfetaminy i ekstazy dostępne są w cenie ok. 50 zł. Ceny wymienionych substancji mogą się wahać w zależności od źródła pochodzenia, jakości oraz miejsca i czasu dokonywania zakupu.

Akcje prewencyjne realizowane są w rejonie lokali rozrywkowych, dyskotek, pubów oraz miejsc grupowania się młodzieży. W odniesieniu do przeciwdziałania zagrożeniu narkomanią w środowisku zarówno młodych osób jak też dorosłych czynności prowadzone przez Policję ukierunkowane były także na eliminację ośrodków dystrybucyjnych (sieci dealerskiej) poprzez ujawnianie prowadzenia tego rodzaju działalności sprawcom nielegalnego wytwarzania, obrotu, handlu i posiadania narkotyków oraz dopalaczy. Prowadzono działania wykrywcze, w tym zakresie, szczególnie w okresie ferii zimowych, wakacji letnich, „dnia wagarowicza”, itp.

III. OPIS I OCENA POSIADANYCH ZASOBÓW ORAZ DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM

1. Polityka narkotykowa

Zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii w województwie lubelskim w 2018 r. realizowane były w oparciu o Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020 (WPPN). Program został przyjęty w dniu 30 grudnia 2016 r. przez Sejmik Województwa Lubelskiego Uchwałą Nr XXV/363/2016. W roku 2018 całkowita wysokość wpływów z opłat za zezwolenie na obrót hurtowy napojami alkoholowymi do 18% alkoholu w województwie lubelskim wyniosła 577 481,00. To ok. 50% mniejszy budżet niż w 2017 r. (1 093 200,00 zł). Z tej kwoty 20,70% (tj. 119 520,14 zł) wykorzystano na realizację działań WPPN (rozd. 85153 - zwalczanie narkomanii), (ROPS, 2019).

Corocznie uchwałą Sejmiku Wojewódzkiego (SWL, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018) określa się ogólną powierzchnię przeznaczoną pod uprawę maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw na terenie województwa lubelskiego. W latach 2011-2018 nie wyznaczono powierzchni upraw maku innego niż niskomorfinowy. W tym czasie obszar uprawy maku niskomorfinowego zmniejszył się o blisko 70%. Zmiany te obrazuje tabela 4.

Tabela 4. Obszar uprawy maku i konopi włóknistych na terenie województwa lubelskiego w latach 2011-2016.

Kategoria	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ogólna powierzchnia uprawy maku niskomorfinowego	712,70 ha	545 ha	402,80 ha	317,25 ha	284,15 ha	287,55 ha	246,15 ha	252,30 ha
Ogólna powierzchnia uprawy konopi włóknistych	53,00 ha	21 ha	10,50 ha	19,20	467,40 ha	136,10 ha	190,76 ha	10 871,73 ha

Źródło: opracowanie własne na podstawie Dziennika Urzędowego Województwa Lubelskiego 2011-2018

W 2015 r. zasadniczo wzrosła ogólna powierzchnia uprawy konopi włóknistych, ze względu na możliwość otrzymania dopłat bezpośrednich w tym płatności do powierzchni upraw konopi włóknistych. Jednak wzrost zainteresowania uprawami, nie przełożył się w woj. lubelskim na realizację. W 2017 r. areał zmniejszył się o ok. 60%, ale nadal jest wyższy niż w okresie sprzed dopłat. W okresie od 2011 r. do 2018 r. wykorzystanie areału maku niskomorfinowego kształtowało się na bardzo różnym poziomie, tj. 2011 r. – 7,67%, 2012 r. – 5,48%, 2013 r. – 5,02%, 2014 r. – 9,81%, 2015 r. – 16,22%, 2016 r. – 19,68%, 2017 r. – 4,66%, 2018 r. – 8,55%. Jeśli chodzi o wykorzystanie areału konopi włóknistych, sytuacja wygląda następująco: 2011 r. – 4,72%, 2012 r. – 4,76, 2013 r. – 41,90%, 2014 r. – 33,41%, 2015 r. – 14,50%, 2016 r. – 21,79%, 2017 r. – 17,78%. Dlatego w roku 2018 areał przyznany na uprawę konopi włóknistych został zmniejszony do tego z poziomu 2013 r. a i tak, wykorzystanie tego areału w 2018 r. wyniosło 0,79%. Proporcje zostały bardziej dostosowane do realnego zapotrzebowania.

Realizacja WPPN w 2018 r. przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie (ROPS, 2019) przybiera różne formy, wśród najważniejszych można wymienić:

1. Współpracę z organizacjami pozarządowymi.
2. Realizację programów z zakresu profilaktyki uniwersalnej. Zadanie realizowane ze środków finansowych ujętych w budżecie: Dział 851 – Ochrona Zdrowia, Rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi. § 2360 – dotacje celowe z budżetu jst udzielane w trybie art. 221 ustawy na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność pożytku publicznego. Przyznano dotacje w kwocie 65 310,00 zł (4 umowy). Szczegółowy opis oferentów znajduje się w tabeli 2. Wykaz realizatorów zadania z zakresu profilaktyki uniwersalnej

Monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii na terenie województwa lubelskiego
w szczególności dla dzieci i młodzieży w placówkach wsparcia dziennego 2018 rok,
w załączniku.

3. Realizacja dwudniowego szkolenia pn. „Zaburzenia psychiczne a używanie środków psychoaktywnych” dla 40 osób. Umowa nr DZU.ES.2322.32.2018 z dnia 02.10.2018 r. Realizator: Instytut Szkoleń Biznesowych, ul. Czwartaków 18, 20-045 Lublin. Szkolenie dla pracowników oświaty, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, placówek wsparcia dziennego, członków organizacji pozarządowych. Kwota wydatkowana 19 600,00 zł. Środki finansowe zostały ujęte w budżecie: Dział 851 Ochrona Zdrowia, Rozdział 85153 – Zwalczanie narkomanii, oraz Rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi §4300.

4. Upowszechnianie „Informatora o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie lubelskim”.

5. Udział w ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej „NIEĆPA” zorganizowanej przez Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii Zarząd Główny.

ROPS w Lublinie wsparł kampanię profilaktyczną poprzez zakup kart wstępu (300 szt.) na kwotę 10 000,00 zł., w ramach której Placówki Opiekuńczo Wychowawcze z terenu woj. lubelskiego oraz rodziny zastępcze, a także organizacje pozarządowe otrzymały możliwość uczestnictwa w ww. wydarzeniu. Rozdawano materiały informacyjno – edukacyjne, na temat uzależnień pozyskane m.in. z Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii oraz Krajowego Centrum ds. AIDS - książki, broszury, plakaty, ulotki. Gwiazdą wieczoru była Ewa Farna oraz Piotr Nagiel z zespołem „STO%”. Środki finansowe zostały ujęte w budżecie: Dział 851 Ochrona Zdrowia, Rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi, §4300 – Zakup usług pozostałych.

6. Porozumienie nr DZU.JS.073.7.2018 z dn. 19.04.2018 r. z Komendą Miejską Policji w Lublinie (KMP w Lublinie) w sprawie współpracy w zakresie realizacji na terenie podległym KMP w Lublinie przedsięwzięcia profilaktycznego pod nazwą: „Odpal Myślenie – Nie Wchodź w Uzależnienie” oraz „Trzeźwy Umysł Na Drodze”. Program był realizowany od 19.04.2018 r. do 01.12.2018 r. Główny cel projektu: zwiększenie świadomości w zakresie zagrożeń zdrowotnych, konsekwencji prawnych i społecznych wynikających z zażywania dopalaczy. Odbiorcami programu w formie debat (38 spotkań) była młodzież szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, ich rodzice oraz nauczyciele.

ROPS w Lublinie pokrył koszty zakupu materiałów profilaktyczno-edukacyjnych, które rozdysponowane zostały m.in. w szkołach. Były to: Kable USB z nadrukiem „Odpal

Myślenie – Nie Wchodź w Uzależnienie” (1 500 szt.), opaski odblaskowe (2 500 szt.) i sprzęt sportowy dla szkół uczestniczących w programie – nagrody w konkursie profilaktycznym. Środki finansowe przeznaczone na ten cel: 9 930,14 zł ujęto w Dziale 851 Ochrona Zdrowia, Rozdział 85153- Zwalczanie narkomanii, § 4300 Zakup usług pozostałych i § 4210 Zakup materiałów i wyposażenia.

7. Opracowanie przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii „Raportu Wojewódzkiego: Monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii na terenie województwa lubelskiego w roku 2017”.

2. Ograniczanie popytu

2.1. Profilaktyka

ROPS w Lublinie w 2018 r. ogłosił otwarty konkurs ofert (ROPS, 2019). W wyniku przeprowadzonego postępowania konkursowego zawarto 5 umów na zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii i profilaktyki w zakresie HIV/AIDS na łączną kwotę 79 900,00 zł. Dotacją objęto następujące zadania:

1. Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży (1 umowa, 7 140,00 zł).
2. Wspieranie programów wczesnej interwencji i/lub programów rekomendowanych przez KBPN, IPiN lub MEN (1 umowa, 30 000,00 zł).
3. Wspieranie programów profilaktyki wskazującej (2 umowy, 34 850,00 zł).
4. Wspieranie programów reintegracji społecznej i zawodowej i/lub działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych nielegalnych i ich rodzin – przeznaczono 22 000,00 zł, nie wpłynęła żadna oferta. Zadanie nie zostało zrealizowane.
5. Wsparcie działalności punktów konsultacyjno-diagnostycznych HIV/AIDS (1 umowa, 8 000,00 zł).

Ponadto podpisano 2 umowy w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na łączną kwotę 20 000,00 zł

Szczegółowy zakres opisano w tabeli 3. Wykaz realizatorów zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii i zapobiegania HIV/AIDS, w załączniku.

Otwarty konkurs ofert na realizację zadań z zakresu ochrony i promocji zdrowia – zapobieganie zakażeniom HIV i zwalczania AIDS w ramach dotacji celowej z budżetu państwa ogłosił także Wojewoda Lubelski. Na realizację tych zadań przeznaczono 41 000,00 zł. Podpisano 3 umowy z oferentami na łączną kwotę 29 230,00 zł. Konkurs obejmował realizację następujących zadań:

- wspieranie działań profilaktycznych w zakresie problematyki HIV/AIDS poprzez edukację skierowaną do mieszkańców województwa lubelskiego – 2 umowy, kwota zaplanowana 29 000,00 zł., kwota zrealizowana 17 355,00 zł,

- wspieranie działalności punktów konsultacyjno-diagnostycznych – kwota zaplanowana 12 000,00 zł., kwota zrealizowana 11 875,00 zł.

Działania profilaktyczno-edukacyjne z dziećmi i młodzieżą szkolną, nauczycielami oraz rodzicami prowadzone są przez wszystkie jednostki Policji realizowane zarówno przez służby prewencyjne jak i kryminalne KWP w Lublinie. Wśród akcji, programów, przedsięwzięć profilaktycznych i edukacyjnych można wymienić:

1. Odpal myślenie nie wchodzi w uzależnienie – program realizowany przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Lublinie. Głównym obszarem tematycznym programu są narkotyki, dopalacze, środki odurzające. Program adresowany jest do uczniów szkół podstawowych, ponadpodstawowych, kadry pedagogicznej oraz rodziców.
2. Mity i fakty o dopalaczach – opracowanie materiałów edukacyjnych w formie zakładki do książek. Materiały zawierały informację na temat szkodliwości działania dopalaczy, jak również weryfikowały nieprawdziwe informacje na ich temat.
3. Jestem Bezpieczny – program skierowany głównie do uczniów klas 4 – 6 szkół podstawowych, a dotyczy szeroko rozumianej poprawy bezpieczeństwa. Zawiera wśród swoich celów przeciwdziałanie zażywaniu środków odurzających.
4. Jesteśmy wolni od narkotyków i dopalaczy – konkurs plastyczny dla uczniów z terenu miasta Lublin. Uczestniczyli mieli za zadanie stworzyć komiks nt. przeciwdziałania używaniu narkotyków i dopalaczy oraz promowania zdrowego stylu życia i spędzania wolnego czasu.
5. Fred goes Net – program wczesnej interwencji realizowany na terenie działania dwóch jednostek KMP Lublin, Komendy Powiatowej Policji (KPP) w Łęcznej.
6. Nie piję, alkohol uzależnienia – program autorski funkcjonariuszy KMP w Białej Podlaskiej skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych powiatu bialskiego mający na celu przedstawienie zagrożeń związanych z używaniem alkoholu, narkotyków lub dopalaczy.

7. Pies – NARKOTYKI – akcja uświadamiająca uczniom szkół ponad gimnazjalnych z terenu powiatu chełmskiego zagrożenia związanego z zażywaniem narkotyków lub środków odurzających.
8. Dopalacze niszczą życie – akcje skierowane do uczniów wszystkich typów szkół, nauczycieli, oraz rodziców z terenu powiatu ryckiego.
9. Rzuć palenie razem z nami – akcja skierowana do uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu krasnostawskiego, mająca na celu przedstawienie problematyki związanej z substancjami uzależniającymi.
10. Dopalacze życia odbieracze – przedsięwzięcie skierowane do uczniów Zespołu Szkół w Annopolu.
11. Narkotyki i dopalacze zabijają hasło: Szkoda Ciebie na takie patoklimaty – spot przygotowany przez MSWiA wyświetlany przed seansami w Kinie Łuków.

Zadania z zakresu profilaktyki HIV/AIDS na terenie woj. lubelskiego prowadziła WSSE w Lublinie. Wśród tych zadań wymienić można działania adresowane do młodzieży, grup zawodowych i do ogółu społeczeństwa. Zróżnicowani odbiorcy determinują określone formy działań. Oto przykłady działań skierowanych do młodzieży:

1. Przeprowadzono: 35 szkoleń, 52 pogadanki i prelekcje, 53 ćwiczenia i pokazy dla młodzieży (6848 uczniów – to ponad trzykrotny wzrost, 164 pracowników oświaty).
2. Konkursy plastyczne, konkursy wiedzy i olimpiady - 45 (2 497 uczniów).
3. Akcje profilaktyczne – 12 oraz stoiska informacyjne – 13, przeprowadzone z okazji Światowego Dnia AIDS w 25 placówkach nauczania (2 045 odbiorców).

Łącznie działania edukacyjne objęły 11 390 uczniów, (w 2017 r. – 7 927 młodych odbiorców) w około 160 placówkach.

Do ogółu społeczeństwa adresowane były następujące działania:

1. Obchody Światowego Dnia Walki z AIDS realizowane poprzez współpracę ze środkami masowego przekazu, umieszczanie informacji na stronach internetowych własnych i partnerów, organizowanie ekspozycji wizualnych (ok. 900 000 odbiorców).
2. Kampania społeczna pod hasłem: „Mam czas rozmawiać” (30 324 odbiorców).
3. Imprezy masowe – 35 wydarzeń dla 24 846 odbiorców, w punktach informacyjnych z poradnictwem i rozmowami indywidualnymi oraz rozdawnictwem materiałów/

4. Publikacje w mediach i Internecie – wszystkie działania były realizowane we współpracy z 11 środkami masowego przekazu oraz administratorami lokalnych portali społecznościowych (dla ok. 100 000 odbiorców).
5. Edukacja grup zawodowych: udzielanie w formie instruktaży i poradnictwa wsparcia merytorycznego nauczycielom – 185 osoby, pracownikom ochrony zdrowia – 328 osób, pracownikom służb mundurowych – 222 osoby, pracownikom zakładów usługowych – 223 osoby. Przeprowadzono 22 narady i 28 szkoleń, udzielono 528 instruktaży i porad metodycznych.
6. PSSE prowadziły także dystrybucję materiałów edukacyjnych do podmiotów w środowisku działania – 454 placówek oświatowych, 356 podmiotów leczniczych, 386 placówek zorganizowanego wypoczynku, 146 zakładów usługowych, 28 jednostek samorządu, 34 instytucje użyteczności publicznej, podczas 37 imprez masowych w środowisku lokalnym. Łącznie 1 441 jednostek.

W ramach profilaktyki stosowania dopalaczy w Wojewódzkiej i Powiatowych Stacjach Sanitarno-Epidemiologicznych pion oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia zrealizował w 2018 r. następujące działania:

- 70 narad w placówkach nauczania i wychowania, skierowanych do 605 odbiorców,
- 53 szkolenia dla nauczycieli, wychowawców, kadry opiekuńczej, skierowanych do 2 597 odbiorców,
- 328 wykłady, prelekcje i pogadanki skierowane do 13 852 odbiorców,
- 5 736 instruktaży i rozmów indywidualnych skierowanych do 12 110 odbiorców,
- 479 form wizualnych skierowanych do 66 442 odbiorców.

Ponadto wychodząc do społeczeństwa z ofertą informacyjną zorganizowano w środowisku lokalnym 49 tematycznych imprez prozdrowotnych dla łącznej liczby około 24 546 uczestników. W ramach tych imprez zorganizowano 347 punkty konsultacyjne z pokazami i ćwiczeniami symulacyjnymi na narkogoglach i alkohologlach, badaniem CO w wydychanym powietrzu oraz pomiarami ciśnienia krwi.

W związku z profilaktyką środków zastępczych przygotowano również materiały do publikacji w środkach masowego przekazu – 27 mediów dla ok. 253 268 odbiorców.

Działania w zakresie profilaktyki uniwersalnej w województwie lubelskim prowadzone były również przez organizacje pozarządowe. Można tu wymienić np. Towarzystwo Nowa Kuźnia, które w 2018 r. prowadziło następujące działania:

1. Poradnictwo dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i ich rodzin w Lublinie, Konopnicy i Puławach.

2. Program Wzmacniania Rodziny dla rodzin zagrożonych uzależnieniem.
3. Program LIMIT dla dzieci i młodzieży z grup podwyższonego ryzyka.
4. Program rekomendowany Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień.
5. Szkolenia dla rad pedagogicznych pn. „Konstruowanie i realizacja programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły” w zakresie dostosowania szkolnych programów wychowawczo-profilaktycznych do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej.

Ponadto Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyki, Leczenia, i Terapii Uzależnień w Lublinie, realizowało w 2018 r. następujące projekty:

1. Udzielanie świadczeń zdrowotnych w Poradni. Celem było świadczenie terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol. Zadanie finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ).
2. Programy reintegracji społecznej i zawodowej kierowane do osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych. Nazwa własna zadania: Nowy rozdział. Głównym celem programu jest poprawa jakości życia osób po ukończonym procesie terapii uzależnienia od narkotyków oraz osób, które nie ukończyły pełnego procesu terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych, ale utrzymują abstynencję. Źródło finansowania KBPN.
3. Programy wsparcia dla rodzin osób zagrożonych narkomanią i używających narkotyków. Nazwa własna zadania: Siła jest w rodzinie. Głównym celem programu jest poprawa jakości życia rodzin z problemem narkotykowym. Źródło finansowania KBPN.
4. Program profilaktyki wskazującej. Źródło finansowania KBPN.
5. Programy profilaktyki selektywnej. Źródło finansowania: KBPN.
6. Realizacja programów i działań dla osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny oraz dla członków rodzin. Celem działania jest ograniczanie używania substancji psychoaktywnych oraz kształtowanie postaw rodzicielskich i umiejętności wychowawczych sprzyjających ograniczeniu używania substancji psychoaktywnych przez dzieci. Źródło finansowania: Urząd Miasta Lublin (UM Lublin).
7. Wspieranie programów reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych (NSP). Celem działania jest tworzenie warunków sprzyjających powrotowi do aktywizacji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych. Źródło finansowania: UM Lublin.
8. Rozwijanie dostępu do leczenia ambulatoryjnego dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych

Monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii na terenie województwa lubelskiego
 substancji psychoaktywnych. Celem kampanii jest zwiększenie ilości działań informacyjno-motywuujących, które w efekcie zwiększą ilość osób korzystających z profesjonalnych form pomocy. Źródło finansowania: UM Lublin.

9. Programy i działania adresowane do osób wysoce narażonych na czynniki ryzyka, w tym w szczególności do osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP w sposób szkodliwy. Źródło finansowania: UM Lublin.
10. Działania z zakresu ograniczania szkód zdrowotnych i społecznych ukierunkowanych na profilaktykę HIV, HBV, HCV i innych chorób zakaźnych wśród osób używających narkotyków. Celem zadania jest ograniczenie ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych wśród osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków i dopalaczy. Źródło finansowania: KBPN.

Na terenie województwa funkcjonują organizacje pozarządowe, które statutowo prowadzą działalność na rzecz poprawy sytuacji osób seropozytywnych i ich rodzin. Jednak zazwyczaj są to organizacje, których podstawowa aktywność koncentruje się wokół innych zagadnień, a działania na rzecz społeczności seropozytywnej są drugoplanowe, jak np. opisane wyżej Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyki, Leczenia, i Terapii Uzależnień w Lublinie. Brak jest systemowych projektów, ciągłości finansowania i aktywności w zakresie poprawy jakości życia osób zarażonych i ich rodzin, choć istnieje realna potrzeba tego rodzaju działań.

2.2. Leczenie i rehabilitacja

Informacja nt. zabezpieczenia świadczeń zdrowotnych dla osób uzależnionych, dotkniętych problemem narkomanii realizowanych przez Lubelski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia, dotyczy leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych w 2018 roku. Powyższe świadczenia były realizowane: w warunkach ambulatoryjnych, w ramach leczenia stacjonarnego, w warunkach stacjonarnych w ośrodkach rehabilitacyjno – readaptacyjnych. Na terenie województwa lubelskiego nie funkcjonuje żaden zakład realizujący świadczenia w warunkach oddziału/ośrodka dziennego leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych. W 2018 r. świadczenia obejmujące leczenie uzależnień od środków psychoaktywnych udzielone były w:

- 9 poradniach leczenia uzależnień, leczono 724 osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol,
- 7 poradniach leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych, leczono 808 osób uzależnionych,

- oddziałach detoksykacji, terapii poddano 278 osób,
- oddziałach leczenia uzależnień, terapii poddano 46 osób,
- ośrodkach rehabilitacyjno-readaptacyjnych, terapią objęto 128 osób,
- ramach programu leczenia substytucyjnego – program realizuje 1 ośrodek, liczba objętych programem wynosi 156 osób,
- 55 poradniach zdrowia psychicznego, leczono 779 osób,
- oddziałach ogólnopsychiatrycznych, hospitalizowano 527 osób.

Łącznie zakresem powyższych świadczeń w 2018 r. objęto 3 446 osób. Dla porównania w 2017 r. – 2 906 osób, w 2016 r. - 1 986 osób, w 2015 r. - 2 259 osób w 2014 r. - 2 462 osób, w 2013 r. - 2 857. Jak pokazuje powyższe zestawienie, liczba ta powiększyła się o ok. pół tysiąca osób. Wykazy ww. placówek znajdują się w załączniku: tabela 4. Wykaz podmiotów leczniczych realizujących w 2018 r. świadczenia stacjonarne dla pacjentów uzależnionych od substancji psychoaktywnych, tabela 5. Podmioty realizujące świadczenia rehabilitacyjno-readaptacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych, tabela 6. Podmioty realizujące świadczenia w warunkach ambulatoryjnych dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych, tabela 7. Podmioty realizujące ambulatoryjne świadczenia psychiatryczne, w ramach których leczeni są uzależnieni od substancji psychoaktywnych, tabela 8. Podmioty realizujące świadczenia psychiatryczne stacjonarne, w ramach których leczeni są uzależnieni od substancji psychoaktywnych w załączniku.

Świadczenia obejmujące leczenie HIV/AIDS finansowane przez NFZ w 2018 roku były realizowane w poniższych zakresach:

- świadczenia w zakresie leczenia AIDS – 1 poradnia,
- świadczenia w zakresie dermatologii i wenerologii – 2 poradnie,
- świadczenia w zakresie okulistyki – 1 poradnia,
- świadczenia w zakresie gruźlicy i chorób płuc – 1 poradnia,
- świadczenia w zakresie hepatologii – 1 poradnia,
- świadczenia w zakresie chorób zakaźnych – hospitalizacja – 4 oddziały.

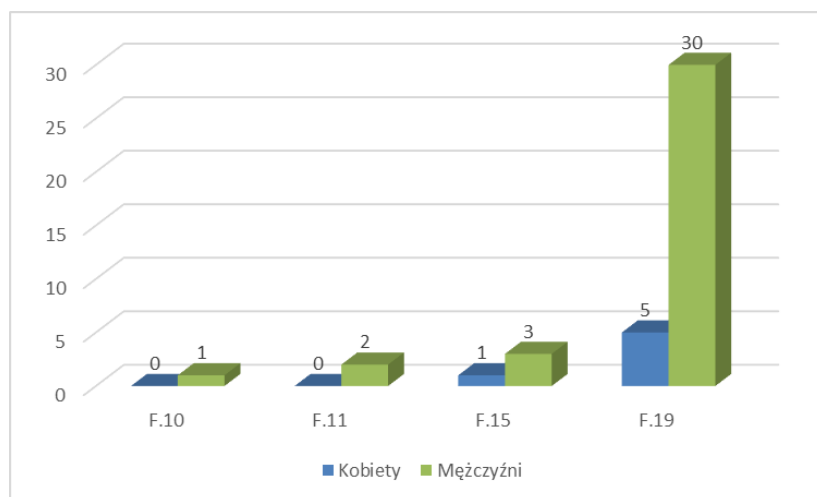
Łącznie w 2018 r. w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej leczonych było 101 pacjentów, a w opiece stacjonarnej 20. To o 100 pacjentów mniej niż w roku ubiegłym (w 2017 r. – 222 pacjentów, w 2016 r. – 121 pacjentów, w 2015 r. – 110 pacjentów, w 2014 r. - 125 pacjentów, w 2013 r. - 62 pacjentów). tabela 9. Podmioty realizujące świadczenia w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (leczenie HIV/AIDS), tabela 10. Podmioty realizujące świadczenia w warunkach stacjonarnych (leczenie HIV/AIDS) w załączniku.

2.3. Readaptacja społeczna

W roku 2018 Samorząd Województwa Lubelskiego nie prowadził wsparcia Centrum Integracji Społecznej (CIS).

Readaptację prowadzi Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Majdanie Kozic Dolnych. W roku 2018 w Ośrodku przyjęto łącznie 42 osoby, w tym 36 mężczyzn i 6 kobiet. Jest to ośrodek dla osób dorosłych, wśród pacjentów przyjętych znalazły się osoby od 20 do 50 r.ż. Statystyki ze względu na diagnozę przedstawia Wykres 6. Typ choroby – pacjenci przyjęci w 2018 r. Były to osoby z różnym wykształceniem. Największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim (mężczyźni N=15, kobiety N=3).

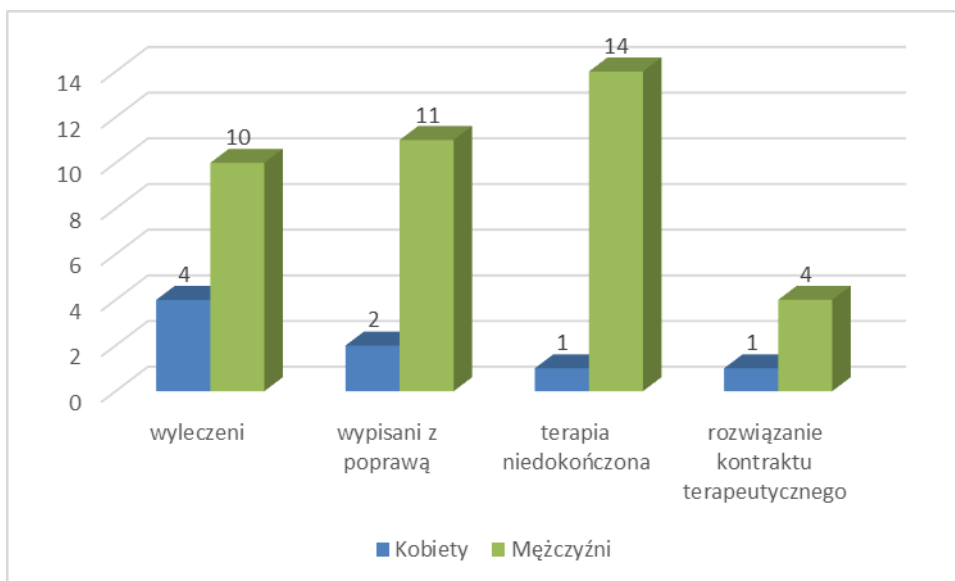
Wykres 6. Typ choroby – pacjenci przyjęci w 2018 r.

Źródło: Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Majdanie Kozic Dolnych.

W 2018 r. wypisano łącznie 47 pacjentów, z czego 39 mężczyzn i 8 kobiet. Powód wypisu prezentuje wykres 7. Status wypisu.

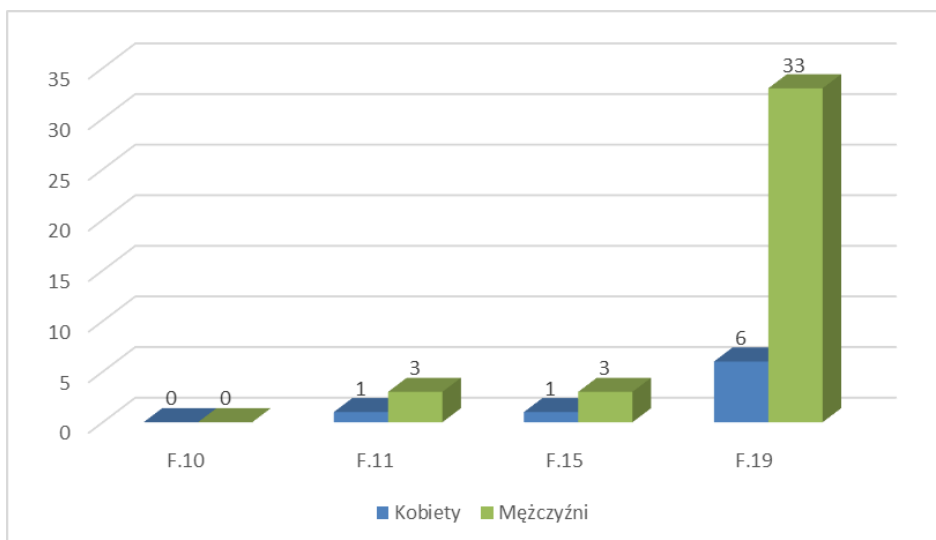
Wykres 7. Status wypisu.

Źródło: Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Majdanie Kozic Dolnych.

Wśród pacjentów wypisanych najczęściej przypadków dotyczyło klasyfikacji F.19 (mężczyźni N=33, kobiety N=6). Szczegółowe dane w zakresie typu choroby przedstawia wykres 8. Typy choroby – pacjenci wypisani w 2018 r.

Wykres 8. Typy choroby – pacjenci wypisani w 2018 r.

Źródło: Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Majdanie Kozic Dolnych.

2.4. Ograniczanie szkód zdrowotnych

W woj. lubelskim program leczenia substytucyjnego prowadzony jest przez Ośrodek Leczenia Uzależnień Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie z siedzibą przy ul. Karłowicza 1, 20-027 w Lublinie. Placówka oferuje pacjentom usługi o charakterze medyczno-terapeutycznym. Oferta skierowana jest do osób borykających się z problemem uzależnienia i ich rodzin. Ponadto Ośrodek zajmuje się działalnością profilaktyczną z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień pacjentów, zamieszkałych na terenie Lublina, województwa lubelskiego i kraju.

W strukturze organizacyjnej Ośrodka wyodrębnione zostały poradnie specjalizujące się w pracy z pacjentami wymagającymi diagnostyki i leczenia poszczególnych uzależnień. Program Terapii Substytucyjnej prowadzi działania terapeutyczne z zakresu readaptacji osób uzależnionych mające na celu poprawę stanu somatycznego i psychicznego pacjentów, a także ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV i innych. Liczba osób objętych programem leczenia substytucyjnego w 2018 r. wyniosła 153 osoby, w 2017 r. – 155, w 2016 r. - 146 osób, można powiedzieć że utrzymała się ona niemal na tym samym poziomie co w roku ubiegłym. Ponadto w 2018 r. zakontraktowany był następujący zakres świadczeń (bez uwzględniania świadczeń z zakresu terapii uzależnienia od alkoholu): 592 osoby uzależnione i 21 osób używających szkodliwie.

Z informacji uzyskanych z Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej wynika, że w okręgu lubelskim w jednostkach penitencjarnych programy metadonowe funkcjonują od stycznia 2007 r. W programach tych w 2018 r. uczestniczyło 19 osadzonych (w 2017 r. – 24, w 2016 r. – 25, w 2015 r. – 44, w 2014 r. – 52, w 2013 r. – 61, w 2012 r. – 51, w 2011r. – 53, w 2010 r. - 69, w 2009 - 73, w 2008 r. - 26, w 2007 r. - 41).

3. Ograniczanie podaży

Walka z nielegalnym rynkiem narkotykowym prowadzona jest przez kilka instytucji. Charakterystykę zagrożenia przestępczością narkotykową na terenie województwa lubelskiego w 2018 r. prowadzi m.in. KWP w Lublinie.

Dystrybucją narkotyków oraz dopalaczy zajmują się osoby, które posiadają już przeszłość kryminalną, jak również osoby nowe, które zostały zwerbowane przez grupy przestępcze do handlu substancjami zabronionymi lub posiadają substancje odurzające z własnej produkcji.

Z danych zgromadzonych przez KWP w Lublinie dotyczących ilości wszczętych postępowań za 2018 r. względem innych jednostek wojewódzkich Policji wynika, że dynamika dotycząca „wszczęć” jest zbliżona do poprzednich lat i nie odbiega znacząco od innych województw. W oparciu o zmiany ilości postępowań wszczętych oraz przestępstw stwierdzonych w latach 2016, 2017 i 2018 należy stwierdzić, że przestępczość związana z narkotykami, dopalaczami na terenie woj. lubelskiego utrzymuje się na podobnym poziomie.

W 2018 r. na odcinku służbowej odpowiedzialności Nadbużański Oddział Straży Granicznej w Chełmie (NOSG) ujawniono 22 próby przemytu substancji narkotycznych przez granicę państwową (2017 r. – 15 przypadków, 2016 r. – 8 przypadków, 2015 r. – 3 przypadki). Oznacza to 46% wzrost ujawnionych prób przemytu substancji narkotycznych na przejściach granicznych. 4 przypadki przemytu zostały ujawnione na granicy z Republiką Białorusi w kierunku z Polski do Białorusi (2 przypadki w 2017 r.) oraz 18 przypadków na granicy z Ukrainą, z czego 11 przypadków na kierunku z Polski do Ukrainy (13 przypadków w 2017 r.). W przejściach granicznych na odcinku z Republiką Białorusi ujawniono łącznie substancje narkotyczne o wartości 8 171 390,7 zł (4 893 692,80 zł w 2017 r.), w tym największa wartość to haszysz (156 837,91 g o łącznej wartości 7 841 895,5 zł). na odcinku z Ukrainą ujawniono łącznie substancje narkotyczne o wartości 3 067,00 zł.

W 2018 r. funkcjonariusze NOSG samodzielnie oraz przy udziale Policji ujawnili łącznie 24 przypadki posiadania substancji narkotycznych (35 przypadków w 2017 r.) o wartości 108 978,40 zł. (5 140 591,50 zł w 2017 r.) w tym, m.in.: marihuana (1 808,19 g o łącznej wartości 57 1991,90 zł), amfetamina (586,36 g o łącznej wartości 29 272,00 zł), haszysz (ciasteczka 339,07 g o wartości 13 562,00 zł).

W 2018 r. NOSG wszczął łącznie 35 postępowań przygotowawczych (24 w 2017 r.) z przepisów Ustawy z dn. 29.07.2005 o przeciwdziałaniu narkomanii co oznacza wzrost o 45,8%. Zakończono 26 postępowań przygotowawczych (24 w 2017 r., wzrost o 8%), przedstawiono zarzuty łącznie 26 podejrzanym (21 w 2017 r.) wzrost o 23,8 %. W ramach prowadzonych postępowań przygotowawczych w 2018 r. zabezpieczono substancje narkotyczne o łącznej wartości 12 788 563,63 zł w tym:

- amfetamina o wartości 1 225,20 zł
- ziele konopi (marihuana) o wartości 3 735,45 zł
- żywica konopi (haszysz) o wartości 12 454 098,00 zł
- kokaina o wartości 329 410,00 zł

- heroina brunatna (brown sugar) o wartości 82,50 zł

- środki farmaceutyczne 12,48 zł.

Na uwagę zasługuje fakt rozbicia zorganizowanej grupy przestępczej zajmującej się przemytem narkotyków przez terytorium Polski w 2018 r. funkcjonariusze NOSG zlikwidowali międzynarodowy kanał, który w latach 2013-2017 dokonywał przemytu narkotyków (haszyszu, marihuany, kokainy, MDMA), prowadzący z Europy Południowej i Zachodniej przez terytorium Polski do Rosji. Czynności prowadzone były przy współpracy funkcjonariuszy z Niemiec, Litwy i Estonii. W wyniku przeprowadzonych działań zatrzymano łącznie około 1 073 kg narkotyków o czarnorynkowej wartości ok. 51 mln zł. Do prowadzonych śledztw zatrzymano 20 kurierów (14 skazano na kary pozbawienia wolności od 2 do 6 lat w stosunku do 5 prowadzone są śledztwa). Zatrzymano również 13 samochodów o wartości 1 800 000, 00 zł. Ponadto w 2018 r. funkcjonariusze NOSG w stosunku do 8 grup przestępczych samodzielnie lub we współdziałaniu z innymi organami (Policją w tym Centralnym Biurem Śledczym oraz Krajową Administracją Skarbową) podejmowali czynności służbowe celem zdestabilizowania i ograniczenia aktywności grup narkotykowych. W 2018 r. wartość strat poniesionych w wyniku przestępstw o charakterze narkotykowym stwierdzonych przez NOSG w Chełmie wyniosła 12 829 863,10 zł.

Podsumowując należy stwierdzić, że w 2018 roku w porównaniu do 2017 r. nastąpił nieznaczny spadek zdarzeń (46 zdarzeń w 2018 r. do 50 zdarzeń w 2017 r.) zdarzeń związanych z przemytem i ujawnieniem narkotyków, środków odurzających jak i psychotropowych co może świadczyć o utrzymującej się w tym zakresie tendencji lub ewaluacji w kierunku innych środków np. tabletek extasy. Potwierdzeniem tego zdarzenia mogą być odnotowane zdarzenia na początku 2019 r. w wyniku których ujawniono znaczne ilości tabletek o łącznej wadze 880 gramów.

Nadbużański Oddział Straży Granicznej w celu skutecznego rozpoznawania i ograniczania skali zjawiska związanego z przestępczością narkotykową podejmował i prowadził szereg czynności służbowych zmierzających do:

- prowadzenia stałej analizy uzyskiwanych w toku wykonywanych czynności służbowych informacji o zdarzeniach związanych z przemytem i dystrybucją narkotyków,
- monitorowanie środowisk szczególnie narażonych na zjawiska narkomanii,
- rozpoznawania i przeciwdziałania nowym metodom przemytu narkotyków przez granice państwa,
- wykorzystywania w codziennych obowiązkach psów służbowych o specjalności wykrywania substancji narkotycznych,

- szkolenia funkcjonariuszy z zakresu rozpoznawania i wykrywania środków odurzających i substancji psychotropowych.

Ponadto funkcjonariusze Krajowej Administracji Skarbowej Lubelskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Białej Podlaskiej ujawnili w 2018 r. 8 zdarzeń. Szczegółowe informacje dotyczące ujawnień przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Ujawnienia narkotyków przez Lubelski Urząd Celno-Skarbowy.

Miejsce zdarzenia	Rodzaj substancji	Nazwa	Ilość
Oddział Celny w Dorohusku	Środki odurzające	Marihuana	3 g
Łuków	Środki odurzające	LSD	8 szt
Łuków	Środki odurzające	amfetamina	3 g
Łuków	Środki odurzające	amfetamina	0,97 g
Wiszków	Środki odurzające	Krzewy konopi indyjskich	704 szt
Wiszków	Środki odurzające	Krzewy konopi indyjskich	26 (624) szt (gramy)
Oddział Celny w Dołhobyczowie	Środki odurzające	amfetamina	4,4 g
Biłgoraj	Prawdopodobnie środki zastępcze	Substancja sypka krystaliczna koloru jasnego	1671,33 g

Źródło: Dane Krajowej Administracji Skarbowej, Lubelski Urząd Celno-Skarbowy w Białej Podlaskiej

Na podstawie danych przesłanych przez Prezesów Sądów Rejonowych województwa lubelskiego w roku 2018 liczba skazanych ogółem wyniosła 16 885, w tym liczba skazanych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii wyniosła 592 osób. W roku 2017 było to analogicznie 15 295 i 801, w 2016 r. – 15 878 i 840, w 2015 r. – 17 127 i 709, w 2014 r. – 19 798 i 1 009, w 2013 r. 19 572 i 807. Szczegółowe dane za lata 2015 – 2018 z podziałem na jednostki rejonowe przedstawia tabela 10. Liczba osób skazanych ogółem i skazanych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w Sądach Rejonowych woj. lubelskiego, w załączniku. Jak widać liczba skazanych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii systematycznie spada.

Regulowanie współpracy z przemysłem farmaceutycznym w zakresie kontroli nad wytwarzaniem i stosowaniem środków odurzających oraz ich prekursorów należy do zadań Lubelskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Farmaceutycznego (LWIF). Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii¹ oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia² środki odurzające grup I-N, II-N i substancje psychotropowe grup II-P, III-P i IV-P może posiadać wyłącznie

¹ Art. 35 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 1030)

² Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przewozu, dystrybucji albo stosowania w celu badań naukowych.

Monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii na terenie województwa lubelskiego
jednostka w zakresie swojej działalności statutowej po uzyskaniu zezwolenia wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego.

W roku 2018 LWIF wydał 2 zezwolenia na posiadanie w celach naukowych ww. środków odurzających i substancji psychotropowych jednostkom naukowym działającym na terenie województwa lubelskiego oraz 1 decyzję zmiany zezwolenia na posiadanie w celach naukowych ww. środków odurzających i substancji psychotropowych z powodu zmiany dostawcy. W roku 2017 były to 2 zezwolenia.

Udzielanie zezwoleń w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, dystrybucji albo w celu prowadzenia badań naukowych jednostkom naukowym w zakresie swojej działalności statutowej prekursorów kategorii 1 należy do Głównego Inspektora Farmaceutycznego.

Współpraca LWIF w ww. zakresie z innymi podmiotami dotyczy m.in. nadzoru nad obrotem detalicznym, przechowywaniem i niszczeniem środków odurzających, substancji psychotropowych oraz prekursorów kategorii 1 wobec: aptek ogólnodostępnych, aptek szpitalnych, oddziałów farmacji szpitalnych, zakładów leczniczych dla zwierząt, lekarzy, lekarzy dentyistów, lekarzy weterynarii prowadzących praktykę lekarską i innych podmiotów, których działalność wymaga posiadania i stosowania w celach medycznych lub do badań klinicznych ww. preparatów.

Od listopada 2015 r. do chwili obecnej na terenie województwa lubelskiego nie funkcjonują punkty stacjonarne oferujące w sprzedaży środki zastępcze. Zmieniający się rynek narkotykowy stanowi wielkie wyzwanie dla służb, których zadaniem jest stałe nadążanie z instrumentami kontroli, mającymi służyć ograniczeniu tego zjawiska. Współpraca pomiędzy służbami zajmującymi się walką z NSP jest niezwykle ważną kwestią, ponieważ tylko połączone kompleksowe działania mogą doprowadzić do ograniczenia dostępności NSP na rynku, a w rezultacie ograniczyć zagrożenie jakim są ww. substancje.

IV. WNIOSKI I REKOMENDACJE

1. W województwie lubelskim w latach 2013-2016 prowadzono badania w zakresie młodocianych użytkowników narkotyków i innych substancji psychoaktywnych. W związku z powyższym istnieją opracowania nt. dzieci i młodzieży szkolnej używającej substancji psychoaktywnych nie są aktualne. Brak jest natomiast informacji nt. dorosłych użytkowników, nieobjętych rejestrem systemu oświaty.
2. Liczba użytkowników narkotyków wśród dzieci i młodzieży jest stosunkowo mała. Ostatnie badania pokazują, że większość badanych nigdy nie sięgała po substancje nielegalne. Jednak z roku na rok odnotowuje się niewielki wzrost używania przetworów konopi zarówno wśród młodszej jak i starszej grupie wiekowej. Trendy w woj. lubelskim pokrywają się z trendami obserwowanymi w Polsce. Z tego powodu ważne jest, aby koncentrować działania naprawcze na realizacji specjalistycznych programów z zakresu profilaktyki selektywnej np. programy wczesnej interwencji.
3. Wzory konsumpcji różnią się w zależności od płci. Chłopcy częściej deklarują próby używania substancji psychoaktywnych poza lekami uspokajającymi i nasennymi oraz lekami przeciwbólowymi używanymi w celu odurzania się. Dziewczęta częściej sięgają po alkohol w połączeniu z lekami. Działania profilaktyczne powinny uwzględniać te różnice.
4. Biorąc pod uwagę wpływ grupy rówieśniczej na zachowanie dzieci i młodzieży w badanym okresie niepokojącym zjawiskiem jest to, że w klasach młodszych 52,5% młodych ludzi przyjaźni się z osobami palącymi konopie, w klasach starszych – 68,7%. Może to być czynnik skłaniający do sięgania po środki psychoaktywne.
5. Co piąty młody człowiek deklaruje że narkotyki są dostępne w jego otoczeniu i łatwo jest zdobyć zwłaszcza marihuanę, haszysz i dopalacze. Kwestie dostępności to również w dużej mierze możliwość zakupu narkotyków, która wiąże się z możliwościami finansowymi. Ceny wzrosły w stosunku do roku ubiegłego. Cena może być barierą dla szerszej grupy dzieci młodzieży. Należy monitorować rynek w tym zakresie, ponieważ spadek cen może zachęcić do spróbowania narkotyków większą grupę odbiorców.
6. Większość młodzieży w województwie lubelskim deklaruje negatywną postawę wobec narkotyków i nie jest zainteresowana ich używaniem. Jednak trend ten zmienia się, część z nich ma pozytywną bądź obojętną postawę wobec narkotyków.

7. Z problem narkomanii związane są inne problemy społeczne, m.in. zakażenia HIV i zachorowania na AIDS. W roku 2018 odnotowano o 30 zakażeń HIV więcej niż w roku ubiegłym.
8. Jednocześnie należy zaznaczyć, że należy edukować społeczeństwo w zakresie potencjalnych dróg zakażenia. Na przestrzeni ostatnich kilku lat obserwuje się w woj. lubelskim zmienne tendencje, w zakresie nowo zakażonych grup osób. Obserwowaliśmy podobną liczbę zakażeń spowodowanych kontaktami homo- i heteroseksualnymi, pojawiają się zakażenia u kobiet w ciąży. Należy prowadzić edukację w kierunku obalania stereotypów nt. dróg zakażenia.
9. Na terenie woj. lubelskiego w 2018 roku świadczeniami objęto 3 446 osób. To o 540 więcej niż roku ubiegłym (N=2 906). Jest to kolejny rok kiedy trzymuje się tendencja wzrostowa.
10. Na terenie woj. lubelskiego funkcjonują programy leczenia substytucyjnego w tym programów realizowanych w warunkach wolnościowych, jak i penitencjarnych. Liczba osób objętych programem leczenia substytucyjnego w 2018 r. wyniosła 156 osób, w 2017 r. – 155 osób. W warunkach penitencjarnych było to 19 osadzonych. W roku 2017 było ich 24. Z roku na rok maleje liczba osadzonych objętych programem. Liczba świadczeń w warunkach wolnościowych utrzymuje się na stałym poziomie.
11. Na terenie województwa funkcjonują również organizacje pozarządowe, które prowadzą działalność na rzecz przeciwdziałania narkomanii oraz poprawy sytuacji osób seropozytywnych i ich rodzin. O ile wymienić można co najmniej kilka prężnie działających podmiotów w zakresie działań na rzecz przeciwdziałania narkomanii, to działania na rzecz osób seropozytywnych nie są właściwie realizowane. Zazwyczaj są to organizacje, których podstawowa aktywność koncentruje się wokół innych zagadnień, a działania na rzecz społeczności seropoztywnej są drugoplanowe. Brak jest systemowych projektów, ciągłości finansowania i aktywności w zakresie poprawy jakości życia osób zarażonych i ich rodzin, choć istnieje realna potrzeba tego rodzaju działań.
12. Po przystąpieniu Polski do UE rynek narkotykowy stał się poważnym zagrożeniem na skalę światową. Polska występuje w każdej z kategorii narkobiznesu, tzn. jako producent, tranzyt i rynek zbytu. Województwo lubelskie, stanowi granicę zewnętrzną UE, dlatego nie można jednak wykluczyć zaangażowania w przemyt zorganizowanych grup przestępczych.

13. Samorząd województwa lubelskiego sukcesywnie dążył do zmniejszania areálu upraw maku niskomorfinowego. Jednak od 2015 r. zasadniczo wzrosła ogólna powierzchnia uprawy konopi włóknistych. Zwarzywszy na fakt, iż mimo przysługujących od 2015 r. plantatorom wysokich dopłat bezpośrednich do powierzchni upraw konopi włóknistych, zaplanowany areał został ograniczony i wykorzystany w bardzo niewielkim stopniu.

V. STRESZCZENIE

Niniejszy raport powstał w oparciu o dane z prowadzonych na terenie woj. lubelskiego badań (lata 2013-2016), a także informacje przesłane przez jednostki realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii i zapobiegania HIV/AIDS.

Należy zaznaczyć, że wszystkie ustawowo wskazane instytucje działające na terenie woj. lubelskiego realizują właściwe dla siebie zadania.

W zakresie rozpowszechniania używania narkotyków należy zaznaczyć, że nie jest to problem powszechny. Większość badanych nigdy nie sięgała po substancje nielegalne. Mimo to odnotowano wzrost używania przetworów konopi. Statystyki zawyżają hermetyczne grupy starszej młodzieży, które zażywają narkotyki często. Trendy w woj. lubelskim pokrywają się z trendami obserwowanymi w Polsce. Istnieją równice między chłopcami a dziewczętami w zakresie popularności przyjmowanych substancji. Niepokojący jest fakt, iż stosunkowo duża grupa osób przyjaźni się lub zna osoby, które palą konopie. Pewnym czynnikiem zaporowym dla powszechnego użytkowania narkotyków jest ich cena. Woj. lubelskie należy do mniej zamożnych województw, a ceny narkotyków utrzymują się na stałych raczej wysokich cenach.

W roku 2018 odnotowano więcej zakażeń HIV niż w roku 2017. W skali kraju lubelskie nadal należy do województw o niskim nasileniu problemu HIV/AIDS. Nadal czynnikiem wymagającym monitorowania jest sąsiedztwo Ukrainy, gdzie obserwuje się wysoką dynamikę zakażeń. Stosunkowo niska jest też liczba zgonów z powodu AIDS.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że należy edukować społeczeństwo w zakresie potencjalnych dróg zakażenia. Na przestrzeni ostatnich kilku lat obserwuje się w woj. lubelskim podobną liczbę zakażeń spowodowanych kontaktami homo- i heteroseksualnymi oraz dochodzą nowe grupy np. kobiety w ciąży. Należy prowadzić edukację w kierunku obalania stereotypów nt. dróg zakażenia.

W badanym okresie wzrosła liczba zatruć dopalaczami.

Wciąż zbyt mało jest działań w zakresie profilaktyki selektywnej i wskazującej, zwłaszcza skierowanej do osób dorosłych.

Na terenie woj. lubelskiego funkcjonują programy leczenia substytucyjnego w tym programów realizowanych w warunkach wolnościowych, jak i penitencjarnych. Liczba osób korzystających z tego typu programów w warunkach wolnościowych pozostaje na stałym poziomie, spada liczba osób objętych leczeniem w warunkach penitencjarnych.

Województwo lubelskie poprzez swoje położenie geograficzne występuje w każdej kategorii narkobiznesu, tzn. jako producent, tranzyt i rynek zbytu.

W roku 2018 w woj. lubelskim wzrosła liczba skazanych ogółem, ale spadła liczba skazach prawomocnie z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

VI. BIBLIOGRAFIA

Frątczak E., Grabowski J., (2016). Raport z badania społecznego dotyczącego postaw mieszkańców regionu lubelskiego wobec zjawiska zakażeń HIV i zachorowań na AIDS oraz osób zakażonych HIV i Chorujących na AIDS, Kutno

ASM – Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o. o. z siedzibą w Kutnie, (2013). Diagnoza używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież w województwie lubelskim. Kutno

Dąbrowska K., Sierosławski J., (2015). Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie lubelskim w 2015 r. Warszawa

Urząd Statystyczny w Lublinie, (luty 2019). Bezrobocie rejestrowane w województwie lubelskim w 2018 r.

Urząd Statystyczny w Lublinie, (maj 2019). Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubelskiego w 2018 r.

Urząd Statystyczny w Lublinie, (sierpień 2019). Szkolnictwo wyższe w roku akademickim 2017/2018.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie, (2019), Raport z wykonania Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2018 r. przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie, przedstawiony Sejmikowi Województwa Lubelskiego w 2019 r.

Sejmik Województwa Lubelskiego, (2011), Uchwała nr VI/65/11 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 lutego 2011 r. w sprawie ogólnej powierzchni przeznaczonej pod

uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw na terenie województwa lubelskiego w 2011 r.

Sejmik Województwa Lubelskiego, (2012), Uchwała nr XIX/252/2012 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 stycznia 2012 r. w sprawie ogólnej powierzchni przeznaczonej pod uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw na terenie województwa lubelskiego w 2012 r.

Sejmik Województwa Lubelskiego, (2013), Uchwała nr XXXI/516/2013 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie ogólnej powierzchni przeznaczonej pod uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw na terenie województwa lubelskiego w 2013 r.

Sejmik Województwa Lubelskiego, (2014), Uchwała nr XLIII/649/2014 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ogólnej powierzchni przeznaczonej pod uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw na terenie województwa lubelskiego w 2014 r.

Sejmik Województwa Lubelskiego, (2015), Uchwała Nr VI/85/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 marca 2015 r. w sprawie ogólnej powierzchni przeznaczonej pod uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw na terenie województwa lubelskiego w 2015 r.

Sejmik Województwa Lubelskiego, (2016), Uchwała Nr XV/243/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 10 marca 2016 r. w sprawie ogólnej powierzchni przeznaczonej pod uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw na terenie województwa lubelskiego w 2016 r.

Sejmik Województwa Lubelskiego, (2017), Uchwała Nr XXIX/406/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie ogólnej powierzchni przeznaczonej pod uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw na terenie województwa lubelskiego w 2017 r.

Sejmik Województwa Lubelskiego, (2018), Uchwała Nr XXIX/524/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 19 marca 2018 r. w sprawie ogólnej powierzchni przeznaczonej pod uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw na terenie województwa lubelskiego w 2018 r.

LUW – wyniki konkursu

<file:///W:/Oddzial%20-%20ds.%20Uzaleznien/2019/EW/Lista%20podmiotów%20wyłoniionych%20w%20drodze%20otwartego%20konkursu%20ofert%20LUW.pdf>

VII. ZAŁĄCZNIKI**Wykaz skrótów**

SWL	Sejmik Województwa Lubelskiego
WPPN	Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 r.
KBPN	Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii
SWL	Samorząd Województwa Lubelskiego
ROPS w Lublinie	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie
UM Lublin	Urząd Miasta Lublin
LUW w Lublinie	Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie
NOSG	Nadbużański Oddział Straży Granicznej
KWP w Lublinie	Komenda Wojewódzka Policji w Lublinie
KMP w Lublinie	Komenda Miejska Policji w Lublinie
KPP	Komenda Powiatowa Policji
LWIF	Lubelski Wojewódzki Inspektorat Farmaceutyczny
WSSE	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lublinie
PSSE	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
PIS	Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny
MRPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
US w Lublinie	Urząd Statystyczny w Lublinie
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych
UE	Unia Europejska
NSP	Nowe Substancje Psychoaktywne
ESPAD	(ang.) ESPAD – European School Project on Alcohol and Drugs). Badanie prowadzone zgodnie z Europejskim Programem Badań Ankiety w Szkołach. Badanie audytoryjne prowadzone na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) na terenie całego kraju realizowane zgodnie z metodologią zaleconą przez Europejskie Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii

Wykaz tabel

Tabela 1. Liczby zgonów z powodu przedawkowania narkotyków oraz wskaźnik zgonów na 100 000 mieszkańców (wg krajowej definicji: F11-12, F 14-16, F 19, X42, Y12, X 44, X64, Y14) w 2016 i 2017 roku wg województw

województwa	liczby zgonów wg krajowej definicji: 2016	wskaźnik śmiertelności na 100 tys. 2016	wskaźnik śmiertelności na 100 tys. 2017	wskaźnik śmiertelności na 100 tys. 2017
Dolnośląskie	16	0,55	7	0,24
Kujawsko-pomorskie	4	0,19	10	0,48
Lubelskie	3	0,14	2	0,09
Lubuskie	3	0,29	3	0,29
Łódzkie	9	0,36	13	0,52
Małopolskie	5	0,15	16	0,47
Mazowieckie	71	1,33	29	0,54
Opolskie	0	0	1	0,1
Podkarpackie	2	0,09	5	0,24
Podlaskie	6	0,5	6	0,5
Pomorskie	27	1,17	27	1,17
Śląskie	17	0,37	32	0,7
Świętokrzyskie	1	0,08	1	0,08
Warmińsko-mazurskie	12	0,83	15	1,04
Wielkopolskie	10	0,29	16	0,46
Zachodniopomorskie	18	1,05	19	1,11
Polska	204	0,53	202	0,53

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 2. Wykaz realizatorów zadania z zakresu profilaktyki uniwersalnej w szczególności dla dzieci i młodzieży w placówkach wsparcia dziennego 2018 rok

Lp.	Nazwa organizacji	Zakres dofinansowania
1.	Stowarzyszenie „Otwarte Serca” ul. Zamoyskiego 48a 22-400 Zamość	Dofinansowanie kosztu organizacji wycieczki do Lublina: transport, bilety wstępu, wyżywienie, opieka pedagogiczna oraz dofinansowanie kosztu obsługi księgowej projektu. Uczestnicy: 73 osoby dzieci i młodzież (zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym z rodzin alkoholowych).
2.	Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci „O uśmiech dziecka” ul. Trubakowska 59 22-100 Chełm	Dofinansowanie organizacji kosztu noclegów, wyżywienia, zabiegów rehabilitacyjnych, transportu, wynagrodzenia dla kadry i osób prowadzących zajęcia, nagród materiałów i pomocy dydaktycznych dla uczestników wypoczynku letniego. Uczestnicy: 30 osób: 25 dzieci i młodzież oraz 5 osób dorosłych (rodzice/opiekunowie). Dzieci i młodzież z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym.
3.	Fundacja Amigo - Polska, ul. Jaworowskiego 12 20-612 Lublin	Koszty zakupu artykułów żywnościowych oraz organizacji zajęć sportowych i innych form rekreacji (siłownia, basen, kręgle itp.), zakup nagród rzeczowych dla uczestników programu i przedmiotów potrzebnych do zajęć (szkolne, plastyczne, informatyczne). Uczestnicy: 20 osób dzieci i młodzież – wychowankowie „Domostwa Amigoniańskiego”
4.	Stowarzyszenie PETRUS Miączyn 91, 22-455 Miączyn	Dofinansowanie kosztu organizacji wyjazdu wypoczynkowego do Krasnobrodu: transport, koszty pobytu w ośrodku wypoczynkowym, wyżywienia, wypożyczenia kajaków i rowerów oraz dofinansowanie kosztów za obsługę finansowo-księgową i pracę koordynatora projektu. Uczestnicy: 28 dzieci oraz 4 opiekunów.

Źródło: opracowanie własne dane ROPS w Lublinie

Tabela 3. Wykaz realizatorów zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii i zapobiegania HIV/AIDS w 2018 r.

Podzadanie 1. Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży-7 140,00 zł		
Lp.	Nazwa organizacji	Zakres dofinansowania
1.	Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo ul. Jeziucka 4/9 20-113 Lublin	Koszty wynagrodzenia księgowej i trenerów prowadzących szkolenie z tematyki uzależnień oraz tworzenia programów profilaktycznych w tym zakresie, koszty posiłków w trakcie szkolenia. Uczestnicy: 15 wychowawców placówek wsparcia dziennego.
Podzadanie 2. Wspieranie programów wczesnej interwencji i/lub programów rekomendowanych przez KBPN, IPiN lub MEN - 30 000,00 zł		
2.	Towarzystwo Nowa Kuźnia ul. Samsonowicza 25 20-485 Lublin	Koszty przeprowadzenia zajęć socjoterapeutycznych, poradnictwa rodzinnego w ramach programu „Środowiskowa profilaktyka uzależnień” oraz koszty spotkań grupowych, wywiadów wstępnych i rozmów kończących, ewaluacji oraz pomocy do zajęć, a także opłat czynszowych w ramach programu interwencyjnego Fred goes Net. Uczestnicy „Środowiskowej profilaktyki uzależnień” - socjoterapia: 90 osób (dzieci i młodzież), poradnictwo rodzinne: 315 osób (rodzice), działalność środowiskowa: 130 osób, Uczestnicy programu FreD goes Net: 60 osób (młodzież)
Podzadanie 3. Wspieranie programów profilaktyki wskazującej – 34 850,00 zł		
3.	Stowarzyszenie „Kontakt” ul. Skierki 12 20-601 Lublin	Koszty wynagrodzenia realizatorów zadania (psychologa, terapeuty w zakresie uzależnień) zakup materiałów papierniczych, informacyjnych, dydaktycznych, ulotek oraz pokrycie kosztu dojazdu (paliwo). Uczestnicy: 68 osób - porady indywidualne (osoby z problemem narkotykowym), 10 osób - zajęcia grupowe, tj. grupa wsparcia (rodzice i członkowie rodzin osób uzależnionych)
4.	Stowarzyszenie MONAR ul. Nowolipki 9B	Koszty wynagrodzenia specjalistów terapii uzależnień za prowadzenie poradnictwa rodzinnego, interwencji kryzysowej, warsztatów umiejętności

Monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii na terenie województwa lubelskiego

	00-151 Warszawa	psychospołecznych oraz koszty zakupu materiałów biurowych. Uczestnicy:48 osób dorosłych - Lublin oraz 48 osób dorosłych- Puławy
Podzadanie 5. Wsparcie działalności punktów konsultacyjno-diagnostycznych HIV/AIDS – 8 000,00 zł		
5.	Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „Agape” ul. Bernardyńska 5 20-109 Lublin	Koszty wynagrodzenia doradcy okołotestowego, pielęgniarza, księgowej, koordynatora programu, zakup materiałów i sprzętu medycznego, środków czystości, zakup i wydruk materiałów promocyjnych oraz koszty odbioru odpadów. Uczestnicy: 353 osoby dorosłe, w tym 119 kobiet i 234 mężczyzn - osoby zagrożone wirusem HIV, wykazujące zachowania ryzykowne, uzależnione.
Tryb pozakonkursowy na podstawie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – 20 000,00 zł		
Nazwa własna: Działania profilaktyczne przeciwdziałające nadużywaniu środków psychoaktywnych, używek, narkotyków - „Dobre wakacje w dobrym towarzystwie”		
1.	Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym „Misericordia” ul .Abramowicka 2 20-442 Lublin	Dofinansowanie kosztu wynajęcia sceny, nagłośnienia, trampoliny oraz baniek mydlanych, zakupu produktów spożywczych, usługi cateringowej, zakupu nagród, wydruku ulotek i plakatów a także dofinansowanie kosztu wynagrodzenia koordynatora projektu, terapeuty ds. uzależnień , pedagoga. Uczestnicy: 120 osób (dzieci i opiekunowie)
Nazwa własna: Przeciwdziałanie dopalaczom wśród studentów.		
2.	Towarzystwo Nowa Kuźnia Ul Samsonowicza 25 20-485 Lublin	Dofinansowanie wynagrodzenia dla realizatorów odpowiedzialnych za wykład inauguracyjny, zajęcia psychoedukacyjne, konsultacje na poszczególnych wydziałach oraz dofinansowanie kosztu pomocy do zajęć (w tym: materiały biurowe, piśmiennicze, druk zaproszeń) Uczestnicy: 225osób (studenci).

Źródło: opracowanie własne dane ROPS w Lublinie

Tabela 4. Wykaz podmiotów leczniczych realizujących w 2018 r. świadczenia stacjonarne dla pacjentów uzależnionych od substancji psychoaktywnych.

Lp	Nazwa świadczeniodawcy	Adres	Nazwa zakresu	Liczba osób objętych leczeniem
1	Szpital Neuropsychiatryczny Im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Lublinie	Abramowicka 2 20-442 Lublin	leczenie zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja)	219
2	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Łukowie	dr A. Rogalińskiego 3 21-400 Łuków	leczenie uzależnień stacjonarne	38
3	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Radzynie Podlaskim	Wisznicka 111 21-300 Radzyń Podlaski	leczenie uzależnień stacjonarne	2
4	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej W Hrubieszowie	Piłsudskiego 11 22-500 Hrubieszów	leczenie uzależnień stacjonarne	6
5	Szpital Neuropsychiatryczny Im. Prof. M. Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Abramowicka 2 20-442 Lublin	leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	17
6	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Łukowie	dr A. Rogalińskiego 3 21-400 Łuków	leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	26
7	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Radzynie Podlaskim	Wisznicka 111 21-300 Radzyń Podlaski	leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	16

Źródło: opracowanie własne ROPS w Lublinie dane NFZ

Tabela 5. Podmioty realizujące świadczenia rehabilitacyjno-readaptacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych,

Lp	Nazwa świadczeniodawcy	Adres	Nazwa zakresu	Liczba osób objętych leczeniem
1	Stowarzyszenie Monar W Majdanie Kozic Dolnych	Majdan Kozic Dolnych 29 21-050 Piaski	świadczenia rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych	62
2	Towarzystwo Rodzin I Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót Z U”	Albrechtówka 5 24-120 Kazimierz Dolny	świadczenia rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych	63
3	Szpital Neuropsychiatryczny Im. Prof. M. Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Abramowicka 2 20-442 Lublin	świadczenia rehabilitacji psychiatrycznej	3

Źródło: opracowanie własne ROPS w Lublinie dane NFZ

Tabela 6. Podmioty realizujące świadczenia w warunkach ambulatoryjnych dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych

Lp	Nazwa świadczeniodawcy	Adres	Nazwa zakresu	Liczba osób objętych leczeniem
1	Specjalistyczne Gabinety Lekarskie Spółka Jawna Kusy I Wspólnicy Centrum Diagnostyki Medycznej	Górnicza 3 21-010 Łęczna	leczenie uzależnień	2
2	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Łęcznej	Krasnystawska 52 21-010 Łęczna	leczenie uzależnień	1
3	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej W Janowie Lubelskim	Jana Zamoyskiego 149 23-300 Janów Lubelski	leczenie uzależnień	2
4	Ośrodek Leczenia Uzależnień Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Lublinie	Karłowicza 1 20-027 Lublin	leczenie uzależnień	553
5	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Łukowie	Dr A. Rogalińskiego 3 21-400 Łuków	leczenie uzależnień	45
6	Zamojskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego Centrum Zdrowia Psychicznego W Zamościu	Partyzantów 5 22-400 Zamość	leczenie uzależnień	106
7	Elżbieta Bosowska Prowadząca Działalność Pod Nazwą Nzo Poradnia Leczenia Uzależnień Elżbieta Bosowska	Fabryczna 6 23-200 Kraśnik	leczenie uzależnień	2
8	Same Dobre Apteki Pharm	Szpitalna 47	leczenie uzależnień	10

	Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością	22-100 Chełm		
9	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych I Administracji W Lublinie	Spokojna 3 20-074 Lublin	leczenie uzależnień	3
1	Szpital Neuropsychiatryczny Im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Lublinie	Abramowicka 2 20-442 Lublin	świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	62
2	Ośrodek Leczenia Uzależnień Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Lublinie	Tysiąclecia 5 20-121 Lublin	świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	11
3	Stowarzyszenie Monar Poradnia Profilaktyki, Leczenia I Terapii Uzależnień W Lublinie	Montażowa 5 20-214 Lublin	świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	186
4	Stowarzyszenie Monar Poradnia Profilaktyki I Terapii Uzależnień W Puławach	Al. Królewska 3a 24-100 Puławy	świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	281
5	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Psycho-Med"	Janusza Petera 2a 22-600 Tomaszów Lubelski	świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	156
6	Grzegorz Baran Prowadzący Działalność Pod Nazwą Nzo Ośrodek Terapii Uzależnień Baran Grzegorz	Fabryczna 6 20-204 Kraśnik	świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	47
7	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Profilaktyki, Diagnozy I Terapii Zdrowia Psychicznego Małgorzata Prystupa	Ogrodowa 46 22-100 Chełm	świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	65
1	Ośrodek Leczenia Uzależnień Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Lublinie	Karłowicza 1 20-027 Lublin	program leczenia substytucyjnego	156

Źródło: opracowanie własne ROPS w Lublinie dane NFZ

Tabela 7. Podmioty realizujące ambulatoryjne świadczenia psychiatryczne, w ramach których leczeni są uzależnieni od substancji psychoaktywnych

Lp	Nazwa świadczeniodawcy	Adres	Nazwa zakresu	Liczba osób objętych leczeniem
1	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 W Lublinie	Głuska 1 20-442 Lublin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	5
2	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 W Lublinie	Langiewicza 6a 20-032 Lublin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	15
3	Szpital Neuropsychiatryczny Im. Prof. M. Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Abramowicka 2 20-442 Lublin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	34
4	Szpital Neuropsychiatryczny Im. Prof. M. Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Abramowicka 2 20-442 Lublin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dzieci i młodzieży	2
5	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Łęcznej	Krasnystawska 52 21-010 Łęczna	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	4
6	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Lubartowie	Cicha 14 21-100 Lubartów	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	7
7	1 Wojskowy Szpital Kliniczny Z Polikliniką Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Lublinie	Al. Raclawickie 23 20-904 Lublin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	2
8	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Piłsudskiego 30 23-100 Bychawa	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	18
9	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej W Janowie Lubelskim	Jana Zamoyskiego 149 23-300 Janów Lubelski	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	8
10	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Kraśniku	Niepodległości 25 23-210 Kraśnik	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	13
11	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Puławach	Centralna 16 24-100 Puławy	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	9
12	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Dęblinie	Rynek 14 08-530 Dęblin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	8
13	Ośrodek Medyczny Dmp Spółka	Projektowa 520-	świadczenia	7

	Z Ograniczoną Odpowiedzialnością	209 Lublin	psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	
14	Nzoz Przychodnia Zdrowia Psychicznego I Uzależnień Andrzej Hanc	Leśmiana 4 21-040 Świdnik	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	8
15	Centrum Medyczne Internus Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością	Al.Krolewska 15 24-100 Puławy	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	12
16	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Medivita" Janusz Gągała, Marek Gąska, Katarzyna Gogacz, Teresa Rękas Spółka Cywilna	Warszawska 100 08-500 Ryki	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	2
17	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Łukowie	Dr A. Rogalińskiego 3 21-400 Łuków	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	37
18	Łuksja-Med Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością	Staropijarska 2 21-400 Łuków	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	28
19	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Parczewie	Kościelna 136 21-200 Parczew	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	26
20	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Radzynie Podlaskim	Wisznicka 111 21-300 Radzyń Podlaski	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	8
21	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Radzynie Podlaskim	Wisznicka 111 21-300 Radzyń Podlaski	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych w czp	2
22	Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny W Chełmie	Szpitalna 53b 22-100 Chełm	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	56
23	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie	Sobieskiego 4 22-300 Krasnystaw	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	26
24	Anna Kalicka-Rutkowska	Nowa 2 22-234 Urszulin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	2
25	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Psycho-Med"	Janusza Petera 2a 22-600 Tomaszów Lubelski	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	10
26	Zamojskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego	Partyzantów 5 22-400 Zamość	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla	43

			dorosłych	
27	Centrum Medyczne "Juranda" Janowski I Partnerzy - Lekarze- Spółka Partnerska	Juranda 9 20-629 Lublin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	72
28	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarzy Specjalistów- P. Pakuła, D. Piróg - Spółka Partnerska	Al. J. Piłsudskiego 66 22-200 Włodawa	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	30
29	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Krasnymstawie	Browarna 6 22-300 Krasnymstaw	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	20
30	Luxmed-Uzdrowisko Naęczów Sp. Z O.O.	Kasztanowa 6 24-140 Naęczów	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	6
31	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Zdrowia Psychicznego	Mickiewicza 2 22-500 Hrubieszów	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	36
32	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Psyche" Korpysz Leszek	Wiejska 13 21-560 Międzyrzec Podlaski	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	5
33	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Nr 1 W Bełżycach	Bednarska 2 24-200 Bełżyce	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	20
34	Szwarc Beata Nzo Neuro- Psycho-Centrum	Staszica 22 20-081 Lublin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	7
35	Specjalistyka Czechów Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością	Kompozytorów Polskich 8 20-848 Lublin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	16
36	Przychodnia Specjalistyczna Hipoteczna 4 Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością	Hipoteczna 4 20-027 Lublin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	31
37	"Lekarze Specjaliści" Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością	Odlewnicza 3 20-219 Lublin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	14
38	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Med-Spec" Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością	Kilińskiego 4 22-400 Zamość	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	3
39	Npzo Psychomed Bojarska , Boguszewska-Lekarze Sp.P	Staszica 22 20-081 Lublin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	7
40	Centrum Medyczne "Vita"	Modrzewiowa 1 22-234 Urszulin	świadczenia psychiatryczne	1

			ambulatoryjne dla dorosłych	
41	Robert Plechawski, Plechawski Robert Lek.Med. Robert Plechawski Vivamed	Partyzancka 17a 24-300 Opole Lubelskie	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	7
42	Centrum Wielospecjalistycznej Opieki Ambulatoryjnej Nzoz Marmed M. Wiadrowski	Obłońska 9 22-100 Chełm	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dzieci i młodzieży	1
43	Przychodnie Opieki Zdrowotnej Sp Z O.O.	Kirkora 12 08-500 Ryki	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	7
44	Specjalistyczne Centrum Medyczne Sanmed A.D. Kołodziejek S.C.	Żytnia 16 08-500 Ryki	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	3
45	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Sanus	Magnoliowa 2 20-143 Lublin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	5
46	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Sanus	Magnoliowa 2 20-143 Lublin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dzieci i młodzieży	1
47	Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego	Głęboka 8a 20-612 Lublin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	4
48	Centrum Medyczne Profesora Marka Masiaka Sp. Z O.O.	Strzelce 28 B 24-140 Strzelce	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	4
49	Centrum Medyczne Profesora Marka Masiaka Sp. Z O.O.	Kołątaja 18 24-100 Puławy	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	1
50	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne Przyjaźni	Przyjaźni 13 20-314 Lublin	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	7
51	Arion Szpitale Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością	Dąbrowskiego 15 23-400 Biłgoraj	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	12
52	Specjalistyczne Gabinety Lekarskie Spółka Jawna Kusy i Wspólnicy Centrum Diagnostyki Medycznej	Górnicza 3 21-010 Łęczna	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	12
53	Powiatowe Centrum Zdrowia Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością	Przemysłowa 4b 24-300 Opole Lubelskie	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dorosłych	20
54	Niepubliczny Zakład Opieki	Zachodnia 29	świadczenia	25

	Zdrowotnej Bioton Spółka Cywilna Kamila Wepa Jolanta Fabian	22-100 Chełm	psychiatryczne ambulatoryjne dla doroślých	
55	Mental-Med Frończuk Piaseczyńska Wrotkowska Spółka Jawna	Janowska 17 21-500 Biała Podlaska	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla doroślých	10

Źródło: opracowanie własne ROPS w Lublinie dane NFZ

Tabela 8. Podmioty realizujące świadczenia psychiatryczne stacjonarne, w ramach których leczeni są uzależnieni od substancji psychoaktywnych

Lp	Nazwa świadczeniodawcy	Adres	Nazwa zakresu	Liczba osób objętych leczeniem
1	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 w Lublinie	Głuska 1 20-442 Lublin	świadczenia psychiatryczne dla doroślých	8
2	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 w Lublinie	Głuska 1 20-442 Lublin	świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	3
3	Szpital Neuropsychiatryczny Im. Prof. M. Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Abramowicka 2 20-442 Lublin	świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży	53
4	Szpital Neuropsychiatryczny Im. Prof. M. Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Abramowicka 2 20-442 Lublin	świadczenia psychiatryczne dla doroślých	208
5	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Janowie Lubelskim	Jana Zamoyskiego 149 23-300 Janów Lubelski	świadczenia psychiatryczne dla doroślých	5
6	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łukowie	Dr Andrzeja Rogalińskiego 3 21-400 Łuków	świadczenia psychiatryczne dla doroślých	51
7	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Parczewie	Kościelna 136 21-200 Parczew	świadczenia psychiatryczne dla doroślých	36
8	Wojewódzki Szpital Dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Suchowoli	Kuraszew 48 21-310 Kuraszew	świadczenia psychiatryczne dla doroślých	18
9	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radzynie Podlaskim	Wisznicka 111 21-300 Radzyń Podlaski	świadczenia psychiatryczne dla doroślých	15
10	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radzynie Podlaskim	Wisznicka 111 21-300 Radzyń Podlaski	świadczenia psychiatryczne dla doroślých w czp	11
11	Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie	Szpitalna 53b 22-100 Chełm	świadczenia psychiatryczne dla doroślých	74
12	Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie	Szpitalna 53b 22-100 Chełm	świadczenia psychiatryczne dla doroślých w CZP	7
13	Samodzielny Publiczny	Klasztorna 4	świadczenia	38

	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Radecznicy	22-463 Radecznicza	psychiatryczne dla dorosłych	
--	---	--------------------	---------------------------------	--

Źródło: opracowanie własne ROPS w Lublinie dane NFZ

Tabela 9. Podmioty realizujące świadczenia w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (leczenie HIV/AIDS)

Lp	Nazwa świadczeniodawcy	Adres	Nazwa zakresu	Liczba osób objętych leczeniem
1	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Puławach	Bema 1 24-100 Puławy	świadczenia w zakresie hepatologii	1
2	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1w Lublinie	Staszica 16 20-081 Lublin	świadczenia w zakresie leczenia aids	96
3	Centrum Medyczne "Juranda" Janowski i Partnerzy - Lekarze-Spółka Partnerska	Juranda 9 20-629 Lublin	świadczenia w zakresie dermatologii i wenerologii- świadczenia pierwszorazowe	1
4	Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej Im. Św. Jana z Dukli	Jaczeńskiego 7 20-090 Lublin	świadczenia w zakresie okulistyki	1
5	Nzoz Poradnia Skórno-Wenerologiczna Anel-Derm Zbigniew Andrzej Kotowski i Elżbieta Bielińska Spółka Jawna	Hipoteczna 4 20-027 Lublin	świadczenia w zakresie dermatologii i wenerologii	1
6	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej	Terebelska 57-65 21-500 Biała Podlaska	świadczenia w zakresie gruźlicy i chorób płuc	1

Źródło: opracowanie własne ROPS w Lublinie dane NFZ

Tabela 10 . Podmioty realizujące świadczenia w warunkach stacjonarnych (leczenie HIV/AIDS)

Lp	Nazwa świadczeniodawcy	Adres	Nazwa zakresu	Liczba osób objętych leczeniem
1	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 w Lublinie	Staszica 16 20-081 Lublin	choroby zakaźne - hospitalizacja	15
2	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Puławach	Bema 1 24-100 Puławy	choroby zakaźne - hospitalizacja	3
3	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łukowie	Dr Andrzeja Rogalińskiego 3 21-400 Łuków	choroby zakaźne - hospitalizacja	1
4	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Tomaszowie Lubelskim	Aleje Grunwaldzkie 1 22-600 Tomaszów Lubelski	choroby zakaźne - hospitalizacja	1

Tabela 11. Liczba osób skazanych ogółem i skazanych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w Sądach Rejonowych woj. lubelskiego.

L.p	Nazwa jednostki	Liczba skazanych ogółem 2015	Liczba skazanych ogółem 2016	Liczba skazanych ogółem 2017	Liczba skazanych ogółem 2018	Liczba skazanych na podstawie ustawy z dnia 29.07.2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. Nr 179, poz.1485) 2015	Liczba skazanych na podstawie ustawy z dnia 29.07.2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2017 r. poz. 783) 2016	Liczba skazanych na podstawie ustawy z dnia 29.07.2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2017 r. poz. 783) 2017	Liczba skazanych na podstawie ustawy z dnia 29.07.2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2017 r. poz. 783) 2018
1.	Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie II Wydział Karny	1 734	1 854	1 263	1 333	70	74	69	53
2.	Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie (łącznie)	3 116	2 602	2 179	2 380	155	207	108	93
3.	Sąd Rejonowy w Puławach	737	983	1 151	807	33	63	68	28
4.	Sąd Rejonowy w Kraśniku	Brak danych	Brak danych	527	744	Brak danych	Brak danych	26	22
5.	Sąd Rejonowy w Chełmie	1 325	1 216	1 281	1 449	65	62	69	50
6.	Sąd Rejonowy w Tomaszowie Lubelskim	1 962	1 514	1 090	1 106	25	5	2	12
7.	Sąd Rejonowy w Lubartowie	Brak danych	408	442	546	Brak danych	18	27	16
8.	Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej	1 337	1 346	1 394	1 510	60	83	94	63
9.	Sąd Rejonowy w Łukowie	931	761	648	708	23	34	32	25
10.	Sąd Rejonowy w Hrubieszowie	728	922	884	1 055	15	6	20	10

CINN KBPN Raport Wojewódzki 2018
Monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii na terenie województwa lubelskiego

11.	Sąd Rejonowy w Zamościu	1 360	1 152	1 023	1 222	101	81	72	73
12.	Sąd Rejonowy w Krasnymstawie II Wydział Karny	537	493	491	636	22	46	45	32
13.	Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim II Wydział Karny	1 377	798	850	1 025	39	68	53	43
14.	Sąd Rejonowy w Biłgoraju	530	496	516	696	39	24	31	26
15.	Sąd Rejonowy w Rykach	362	365	326	325	18	51	35	18
16.	Sąd Rejonowy w Opolu Lubelskim	483	541	542	559	12	7	5	6
17.	Sąd Rejonowy we Włodawie	393	427	384	490	14	11	19	10
18.	Sąd Rejonowy w Janowie Lubelskim	215	Brak danych	304	294	18	Brak danych	26	12
	Liczba ogółem	17 127	15 878	15 295	16 885	709	840	801	592

Źródło: opracowanie własne ROPS w Lublinie na podstawie danych z Sądów Rejonowych